

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 24 (3247) 2012 JUNE-BIRŽELIS 19 • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS - LITHUANIAN WEEKLY • www.tevzib.com • Nr. kaina - \$2

Ne viskas tinka

Šiuo metu užsienyje gyvenančių lietuvių yra dvi pagrindinės grupės: pabėgėliai nuo raudonojo tvano ir emigrantai, iš Lietuvos pasitraukę, atstacius jai nepriklausomybę.

PIRMOJI grupė nyksta, palikdama atžalyną, kurio dalis jungiasi į lietuvišką gyvenimą; antroji – gausėja, įskaitant ir svetur gimusią, dar nedidelę lietuviškų šeimų naują kartą. Ir vieni, ir kiti, nors skirtingi savo atsiradimu užsienyje, pirmiausia jaučiasi ar turėtų jaustis esą lietuviai, tautos nariai, kurie nebegali ar nebepatinka veikti ir reikštis vien tik savo gimtajame krašte. Pasaulio lietuvių bendruomenė (PLB) bando jungti visus, už Lietuvos ribų gyvenančius tautiečius. Narystė ne sąrašinė. Tikriausiai dvasinė, netgi moralinė. Tautos dvasios išlaikymas arba jos praradimas lemia ir priklausomybę Bendruomenei. Tai neįmanoma išreikšti jokiais įsakymais, paragrafais ar nurodymais, kaip kas ir ką turėtų daryti, kad tą tautos dvasią jaustų ir pagal ją orientuotųsi, kas ir kur esąs. Čia nereikia raidės. Reikia meilės viskam, kas sava, artima, brangu ir neišmainoma. O tą meilę stiprina atitinkamas auklėjimas, ir tai pirmiausia tikrais, tvirtais, ne trumpalaikiais pavyzdžiais. Užsienyje veikiančių lietuviškų mokyklų ir jaunimo organizacijų pagrindinis uždavinys ir yra tokį auklėjimą diegti. Neužtenka vaikui išmokyti lietuviškai kalbėti, skaityti, rašyti, šokti tautinius šokius, žinoti, kad buvo Vytautas Didysis. Jam reikia lietuviškos dvasios, kuri stipriausiai sruvena iš gerų pavyzdžių. O tai yra šeima, savosios mokyklos, bendroji visuomeninė veikla, ryšiai su Lietuva bei visa kita lietuviškoji aplinka, įsiterpusi tarp svetimų įtakų ir išliekanti kaip pulsuoji tautos gyvastingumo širdis.

VELIONIS poetas Justinas Marcinkevičius yra sakęs: "Lietuvio dvasia, man regis, žydi tikrai būdama namie arba namų ilgėdamasi, gindama juos arba apraudodama". Išėmė – ne namai. Užtat mes čia gyvendami tegalime tų namų ilgėtis, ginti tautos reikalus, dalyvauti juose ir apraudoti pralaimėjimus, kai nutolstama nuo savųjų, nebemylint šalis, kurią mūsų protėviai gynė... Gausėjant išėmėjai ir besikeičiant jos veidui yra būtina persitvarkyti taip, kad kiekviena veikla būtų aiškiai įprasminta ir kad įprastinis tikslas išlaikyti lietuvių labiau padėtų suprasti, kokią tą lietuvių užsienyje norėtume išlaikyti? Dėmesio verta pastaba, kad šiuo metu PLB savo veikloje daug laiko skiria dvigubos pilietybės siekimams, o per mažai lietuvių išlaikymo strategijai sudaryti. Pastarasis uždavinys neturėtų būti atidėliojamas, nes bėgantis laikas stato ir statys vis naujų kliūčių, kurios sunkiau bus įveikiamos. Daugelis uždavinių, kurie buvo reikalingi ir tik tuo metu, kai Lietuva buvo okupuota, šiandien nebetinka. Reikia naujų planų ir įsipareigojimų, ir abejotina, ar ta dviguba pilietybė šitai sukurtų? Galbūt kai ką palengvintų, bet tai ne viskas. Tautinėms apraiškoms skleisti ir neužgesti reikia atitinkamų asmenų. Išlikimui jie yra pats didžiausias turtas. Tai priėmus – pastangos aiškios: turėtume turėti daugiau pasiaukojančių idealistų tautos bei valstybės darbams, taipgi nemažiau ir išėmijoje, kur kiekviena diena gali būti nuostolinga, arba kiekviena naudinga, kad išliktume nepraradę tautinio savitumo. ČS

MAIRONIS

Dail. Pranas Lapė

Kas didvyris, kas išdavikas?

(Sutrumpintas Nevyriausybių bei visuomeninių organizacijų kreipimasis į Lietuvos valdžios pareigūnus. Red.) Dėl informacinio karo prieš Lietuvos partizanų suaktyvėjimo, genocido nusikaltimų tyrimo vilkinimo ir KGB šmeižikiškų duomenų propagavimo, Vilnius, 2012-05-21

ANTANAS ALIŠAUSKAS

Pastaruoju metu itin suaktyvėjo informacinis karas prieš Lietuvos partizanų ginkluoto pasipriešinimo sovietų okupacijai teisingą vertinimą. Į Lietuvos respublikos piliečių, ypač jaunuomenės sąmonę, vėl brukama sovietų okupacijos metais viešoje erdvėje viešpatavusi bolševikinė tezę apie tai, kad po Antrojo pasaulinio karo Lietuvoje vyko klasių kova, o Lietuvos partizanai šios kovos metu išžudė dešimtis tūkstančių civilių gyventojų.

Šiandieniniai vieši tvirtinimai, paremti KGB, komunistų partijos institucijų suda-

rytais archyviniais duomenimis, kad partizanai, buvo žudikai, banditai, teroristai yra netoleruoti. Liūdniausia, kad tokios tendencijos įtvirtinimui iš esmės pritaria Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centras. Ši valstybinė institucija savo oficialiame atsakyme Europos parlamento narei Radvilei Morkūnaitei pareiškė, kad demokratinėje valstybėje turi teisę egzistuoti ir šitoks požiūris. Šio rašto rengėjas – LGGRTC Specialiųjų tyrimų skyriaus vedėjas Rytas Narvydas. Kitaip tariant, – turi teisę egzistuoti šmeižtas.

LGGRTC Specialiųjų tyrimų skyrius už valstybės lėšas

jau eilę metų vykdė partizaninio karo metu žuvusių civilių gyventojų žūčių tyrimo programą.

Atkreipiame dėmesį, kad už sąvokos "civiliai gyventojai" slypi sovietiniai kolaborantai, partizanų išdavę asmenys, partizanų įsakymams nepaklusę asmenys, sovietinio saugumo agentai ir informatoriai, sovietinės okupacinės valdžios įvairaus rango pareigūnai ir tarnautojai. Ši programa – okupacijos metais KGB suburtos darbo grupės, leidusios serijinį leidinį *Faktai kaltina*, tęsinys ir papildinys.

Nukelta į 5-tą psl.

Šiame numeryje

Pagerbti du Lietuvos dvasininkai – 2 psl.

Žūti, bet nevergauti (Tęsinys) – 4 psl.

Paskatinkime vienas kitą kasdien – 7,11 psl.

Turkija – istorijos chameleonas (Tęsinys) – 8 psl.

Reikalinga vienybė, o ne beprasmiškai ginčai – 9,10 psl.

Labdaros ir paramos fondas "Sūduvos ateitis" – 10 psl.

Aukštadvaryje pagerbti du žymiausi Lietuvos dvasininkai

Savaite prieš Sekmines Aukštadvario Šv. Domininko rektorato šventovėje buvo paminėtas rez. prel. jubil. dr. Prano Gaidos-Gaidamavičiaus, reziduojančio Aukštadvario parapijoje, 75 metų kunigystės jubiliejus.

Kartu buvo pagerbtas ir šių metų gegužės 19 dieną JAV miręs prelatas dr. Ignas Urbonas

KĘSTUTIS PETKŪNAS

Pagerbti žymiausių ir daug Lietuvai nusipelnusių kunigų buvo atvykę ir aukojamose Mišiose meldėsi Kaišiadorių vyskupas teol. dr. doc. Jonas Ivanauskas, Kaišiadorių vyskupas emeritas Juozas Matulaitis, šios vyskupijos kurijos kancleris kun. bažn. t. lic. Gediminas Tamošiūnas, Aukštadvario parapijos klebonas monsinjoras Vytautas Kazys Sudavičius bei daug kunigų, atvykusių iš kitų parapijų. Iškilinėse dalyvavo ir Vievio Šv. Onos šventovės garbaus amžiaus jubil. Romualdas Šalčiūnas, vaikystėje Širvintų šventovėje priėmęs iš kunigo P. Gaidos Pirmąją komunią.

Prel. Praną Gaidą sveikina vysk. Juozas Matulaitis

Deimantinio kunigystės jubilėjaus proga prelatą P. Gaidą Mišių pradžioje sveikino vyskupas J. Ivanauskas, pažymėjęs jubilato nuopelnus Lietuvai, palinkėjo sėkmės ir stiprybės, padėkojo už tarnystę tikintiesiems Kaišiadorių vyskupijoje ir išėvičioje. Kaišiadorių vyskupijos kunigų vardu jubilatą pasveikino Elektrėnų parapijos vikaras kun. Laurynas Visockas. Daug gražių ir nuoširdžių žodžių prelatui tarė Aukštadvario seniūnė Jadvyga Dzencevičienė, džiaugdamasi, kad garsus dvasininkas apsigyveno Aukštadvario miestelyje.

Vyskupas J. Matulaitis apžvelgė prel. P. Gaidos gyvenimo kelią, parašytus veikalus, minėjo jubilato dideles pastangas renkanti medžiagą ir išleidžiant knygą *Nemarus mirtingasis* apie Dievo tarną Teofiliaus Matulionio gyvenimą. Prel. P. Gaidos pastangomis ši knyga išleista vokiečių, portugalų ir

ispanų kalbomis. Be šios knygos Jubilatas yra išleidęs dar keturias knygas: *Išblokštasis žmogus: benamio likimo perspektyvos* (1951 m.), *Milžinas, didvyris, šventasis: Žmogiškosios pilnaties vizija* (1954 m.), *Didysis nerimas* (1961 m.), *Krikščionis tarp kolektyvizmo ir individualizmo* (1974 m.).

Prelatas P. Gaida gimė 1914 m. sausio 26 d. Bajorų kaime, Kiauklių parapijoje, Kaišiadorių vyskupijoje (Širvintų r.). Mokėsi Širvintų progimnazijoje ir Kėdainių gimnazijoje, vėliau Kauno kunigų seminarijoje, studijuodamas Vytauto Didžiojo universitete Teologijos fakultete. Baigęs mokslus 1937 metais buvo išventintas kunigu. Vikaraudamas Onušio ir Širvintų parapijose aktyviai darbavosi angelaičių, ateitininkų ir pavasarininkų veikloje. Tuo metu parašė ir garsųjį straipsnį *Krikščionybės tragedija*, kuris kaip vedamasis buvo paskelbtas viename iš populiariausių tarpukario Nepriklausomybės laikotarpio žurnalų *Naujoji Romuva*.

Prasidėjęs sovietinei okupacijai kun. P. Gaida pasitraukė į Vokietiją. Studijavo Miunsterio, vėliau Freiburgo universitetuose ir, įgijęs teologijos daktaro laipsnį, darbavosi Freiburgo lietuvių tremtinių kapelionu. Vėliau filosofiją studijavo Belgijoje, Liuveno universitete. Eidamas vikaro pareigas teikė dvasinius patarnavimus ten gyvenantiems lietuviams. Kartu su kunigu J. Danausku redagavo Belgijos lietuvių laikraštį *Gimtoji šalis*.

Nuo 1950 metų kun. P. Gaida gyveno Kanadoje, Mont-Laurier kunigų seminarijoje dėstė filosofiją. 1954 metais persikėlė į Torontą, darbavosi sielovadoje, bendradarbiavo Kanados lietuvių savaitraštyje *Tėviškės žiburiai*, o 1961 metais mirus redaktoriui Adolfui Šapokai, tapo šio savaitraščio redaktoriumi.

Prel. dr. P. Gaida 2002 metais apdovanotas Lietuvos didžiojo kunigaikščio Gedimino ordino Riterio kryžiumi, o 2009 metais – ordinu „Už nuopelnus Lietuvai“ Komandoro didžiuoju kryžiumi. Kaišiadorių vyskupo J. Matulaičio pakviestas, prelatas P. Gaida 2010 metais sugrįžo į Lietuvą, į Kaišiadorių vyskupiją, kuriai yra daug

nusipelnęs. Dabar gyvena buvusiam Aukštadvario šv. Domininko vienuolyne.

Prelatas dr. Ignas Urbonas

Mišiomis buvo pagerbtas ir velionies prelato dr. Igno Urbono atminimas. Vyskupas J. Matulaitis paminėjo jo nuveiktus darbus, biografijos faktus, ilgametę sielovadinę veiklą ir pasiukojimą puoselėjant lietuvių pa-saulyje.

Prel. Ignas Urbonas, aplankęs kard. Vincentą Sladkevičių

Prel. I. Urbonas gimė 1910 m. gruodžio 5 d. Andriaus ir Marcelės Urbanavičių šeimoje, Valėniškių kaime, Nemunaičio valsčiuje, Alytaus apskrityje (Kaišiadorių vyskupijoje). Mokėsi Alytaus gimnazijoje, o vėliau įstojo į Kauno kunigų seminariją. 1935 metais arkivyskupas Juozas Skvireckas suteikė jam kunigystės šventinimus. Kunigystės pradžia buvo Želvos parapijoje. Vėliau dirbo Senojoje Varenėje, Kaišiadoryse. Aukštadvaryje ėjo Šv. Domininko šventovės rektoriaus ir Žemės ūkio mokyklos kapeliono pareigas. Darbuojantis šioje parapijoje prasidėjo karas, ir I. Urbonas su Merkinės klebonu P. Celiešiumi 1944 metais pasitraukė į Vokietiją. Teikė sielovados paslaugas lietuviams studentams ir kartu pats studijavo. 1949 metais Bonos universitete apsigynė Bažnyčios istorijos mokslų daktaro laipsnį. Persikėlęs į Jungtines Amerikos Valstijas nuo 1950 metų tarnavo įvairiose parapijose. 1954 metais buvo pakviestas į Gary miestą. Nuo 1966 metų buvo Šv. Kazimiero

lietuvių parapijos klebonas, mokytojas lituanistinėje mokykloje, buvo moksleivių ateitininkų sąjungos dvasios vadas. Šv. Kazimiero parapiją uždarius, kunigas I. Urbonas 1998 metais persikėlė į Pasaulio lietuvių centrą Lemonte ir talkino Pal. J. Matulaičio misijoje, dalyvavo lietuviškoje išėvijos spaudoje, dėstė Bažnyčios istoriją. Nuo 1980 metų kunigas I. Urbonas buvo JAV lietuvių kunigų vienybės Čikagos apylinkėse pirmininkas. Prieš pora metų prel. dr. I. Urbonas pažymėjo 100 metų amžiaus ir 75 metų kunigiškos tarnystės jubiliejų.

Mišiose Šv. Domininko šventovėje dalyvavęs prel. dr. I. Urbono vyriausiojo brolio Juozo Urbanavičiaus sūnus Leonas Urbanavičius padovanojo renginio dalyviams keletą I. Urbono knygų *Ilgą mano kelionė*, kurioje autorius vaizdingai ir smulkiai aprašo savo vaikystę, mokslo ir kunigystės metus, gyvenimą užsienyje. Tai nepaprastai vertinga knyga, nes aprašomi Lietuvos istoriniai įvykiai, valstybės veikėjai, garsūs kunigai, poetai: Vincas Mykolaitis Putinas, Maironis ir kt. Sukrečia karo pradžios aprašymas, kai šios knygos autoriui stovint su poetu V.M. Putinu Aukštadvario miestelyje prasidėjo apšaudymas, krito keturi vokiečiai kareiviai ir keturiolika civilių gyventojų. Mirtis I. Urboną ir šalia jo stovėjusį poetą aplenkė. Prelatas I. Urbonas aprašo, kai sužinojęs, kad į Aukštadvarij atvyko SS dalinys ir ruošiasi kažkur išvežti žydus, naktį juos įspėjo, bet niekas nebėgo slėptis, matyt, netikėjo, kad vokiečiai juos šaudys.

Skaitant šią knygą didžiuojiesi dvasininkijos patriotiškumu, drąsa, pasiaukojamu tarnavimu tautai ir Tėvynei, siekiu suvienyti karo ir okupacijos išblaškytus tautiečius. Šios dvasininkų pastangos tuo metu nebuvo bevaisės, todėl Lietuva išsivadavo iš okupacinio jungo. Tačiau atsiradus naujiems sunkumams ir gyventojams nutolus nuo Bažnyčios bei Dievo atslinco nelaimės, o baisiausia ir tragiškiausia, kad žmonės nuskurdo dvasiškai, iškeitė dvasines vertybes į materialines. Tad žemai nulenkime galvas mūsų tautos šviesuoliams ir niekada nepamirškime jų mokymo, didvyriško pasiaukojimo.

Lietuvos prezidentė Dalia Grybauskaitė š.m. birželio 8 d. susitiko su Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos bei Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio atstovais

Ntr. Dž.G. Barysaitės (www.president.lt)

ŽINIOS IŠ LIETUVOS

Mirė parlamentaras J. Karosas

Partijos ir seimo kolegos birželio 5 d. mirusį socialdemokratą Justina Karosą teigia prisiminsiantys kaip tvirtą, sąžiningą, labai šiltą ir tolerantišką žmogų. Seimo Užsienio reikalų komiteto pirmininko Emanuelio Zingerio teigimu, tai buvo tvirtų nuostatų žmogus, nepaprastai sąžiningas, mylintis teisingumą, nepaprastai patikimas, prieš žmones niekada nenaudojęs nė mažiausios klastos. J. Karosas, 75 metus ėjęs politikas, pastaruoju metu sunkiai sirgo. Gimęs 1937 m. dabartinėje Kalvarijos savivaldybėje. 1963 m. jis Vilniaus universitete įgijo lietuvių kalbos ir literatūros dėstytojo specialybę, 1969 m. apsigynė filosofijos mokslų daktaro disertaciją,

2000 m. jam suteiktas profesoriaus vardas.

Lietuvos socialdemokratų partijos pirmininko Algirdo Butkevičiaus teigimu, J. Karosas buvo nepaprastai aukšto intelekto ir kultūros žmogus, partijoje dažnai tardavęs lemiamą žodį, ypač, kai aplinka įkaidavo ir reikėdavo rasti kompromisą.

Pasak seimo vicepirmininko Česlovo Juršeno, J. Karosas siekė, kad Lietuva būtų priimta į euroatlantines organizacijas, NATO ir Europos sąjungą, nemažai padarė, kad būtų normalizuoti santykiai su Lietuvos kaimynais, o konfliktinių padėčių stengėsi neaštrinti, siūlydamas ramesnius, diplomatiškesnius sprendimus.

Komunistinis teroras Lietuvoje

Tęsinys iš 23 nr.

Prof. ONA VOVERIENĖ

Antrajame skyriuje, pačiame didžiausiame, apimančiame beveik 200 puslapių knygos teksto, *Sovietinis teroras ir nusikaltimai žmoniškumui 1944-1958* supažindinama su komunistinio teroro padariniais Lietuvoje, prasidėjus antrajai rusų okupacijai 1944 metų liepos mėnesį. Ši okupacija daug kartų Lietuvai ir mūsų Tautai buvo tragiškesnė už pirmąją. Tokiu būdu jau per pirmąjį antrosios rusų okupacijos pusmetį Lietuvoje nukentėjo nuo komunistinio teroro per 100,000 Lietuvos žmonių (Ten pat, p. 129). 1945-1952 metais teroras tęsėsi. Žmonės buvo masiškai suimami. Prievarta į kariuomenę buvo paimti ir išsiųsti į frontą 1944-1945 metais 108,378 Lietuvos vyrai. Žuvo svetimų valstybės svetimame kare 25,000. Į Sibiro GULAG sistemos lagerius buvo išvežta 142,579 žmonės. Viename iš jų buvo kalinami visi 40 buvusių prieškarinio Lietuvos ministerių. Visi jie buvo ten ir nukankinti. Iš bendro 1944-1952 metais kalintų Ru-

sijos kalėjimuose 186,000 politinių kalinių į laisvę buvo paleisti 29,726 (Ten pat, p. 228).

Lietuvoje partizaniniame kare ir kalėjimuose bei siautėjant P. Vetrovo divizionams ir stribams po Lietuvos kaimus nužudyti 26,500 partizanų, politinių kalinių bei civilių. 1945-1952 metais tremtyje žuvo 16,500 lietuvių; 1953-1958 m. – dar 3,500, tarp jų apie 5,000 vaikų. Iš 1941 metų tremties 17,495 išgyveno tik 279. Iš bendro 131,600 ištremtų 1941-1952 metais lietuvių – buvo nukankinta, sušaudyta ar mirė badu ir nuo ligų – 28,000. Paskutiniai 3,632 tremtiniai iš 1944-1952 metų tremčių buvo paleisti tik 1960 metais. Lietuviai tarp visų ištremtųjų iš visų Sovietų Sąjungos vietovių – 676,835 žmonių – sudarė 16,4%.

***

Apibendrinamas savo tyrimų rezultatus, knygos autorius teigia, kad komunistinio teroro aukomis Lietuvoje 1941-1958 metais tapo 456,000 nužudytų, sušaudytų, kitokiais būdais sunaikintų Lietuvos žmonių; dešimtadalis aukų buvo vaikai iki 16 metų. 332,000 politinių kalinių buvo išvežti ir įkalinti Sibiro GU-

LAG sistemos lageriuose. Didžioji dalis ten jų išžudyta. Lietuvoje išžudyta 26,500 karių, partizanų ir civilių gyventojų, Rusijos lageriuose ir tremtyje 429,500. Išvyko į Vakarų 490,000 Lietuvos gyventojų. Kartu su vokiečių okupacijos aukomis – 245,000 Lietuvos žmonių – dėl komunistinio ir nacistinio teroro Lietuva neteko 1 milijono 58,000 žmonių. Dešimtadalis jų buvo vaikai iki 16 metų.

...Knygoje pateikti duomenys artimi Adolfo Damušio duomenims apie tautos netektis dėl bolševikų ir nacių vykdyto teroro Lietuvoje (*Lietuvos naikinimas ir tautos kova 1940-1998 m.* (Sudar. Izidorius Ignatavičius. – V., 1999. – P. 573). Labai svarbios, iki šiol istorikų nepabrėžtos, knygos autoriaus išvados, kad "iš visų sovietinių nusikaltimų žmoniškumui aukų lietuviai buvo išskiriami tautiniu atžvilgiu... Sovietinis komunistinis Lietuvos gyventojų naikinimas pirmiausia buvo nukreiptas prieš lietuvių tautą kaip vienintelę valstybingumo idėjos puoselėtoją". Pagal M. Suslovo doktriną Lietuva turėjo likti be lietuvių.

(Pabaiga)

Protestavo prieš spaudimą dienraščiu

Gegužės 31 d. S. Daukanto aikštėje Vilniuje, buvo surengta demonstracija "Už laisvą žodį", protestui prieš dienraščio *Lietuvos žinios* vyr. redaktoriaus Valdo Vasiliausko nušalinimą nuo pareigų, prezidentūrai to pareikalavus. Protesto metu pabrėžta, kad pirmąkart per du pastaruosius Nepriklausomybės dešimtmečius privataus Lietuvos dienraščio vyriausiasis redaktorius yra atleistas iš pareigų valdžiai paliepus.

Gegužės 7-ąją, Spaudos atgavimo dieną, "Achemos grupės" prezidentas Arūnas Laurinaitis buvo iškviestas į Prezidentūrą. Čia jis buvo įspėtas, kad "Achemos grupė" priklausantis dienraštis *Lietuvos žinios* liautųsi politikuoti, o daugiau rašytų apie verslą, taip pat buvo pareikalauta nekritikuoti prezidentės

jurisdikcijoje esančių institucijų. Kitą dieną, gegužės 8, po tą dieną *Lietuvos žiniose* pasirodžiusio Tomo Dapkaus straipsnio apie keistą Valstybės saugumo departamento (VSD) pareigūnų elgesį teismui nagrinėjant Medininkų žudynių bylą, "Achemos grupės" prezidentas vėl buvo iškviestas į Prezidentūrą. Šį kartą pareikalauta atleisti iš pareigų neseniai *Lietuvos žinių* redaktoriaus pavaduotoju pradėjusį dirbti žurnalista T. Dapkę. Vyr. redaktoriui V. Vasiliauskui nesutikus atleisti pavaduotojo, pareikalauta, kad abiejų redaktorių neliktų iki gegužės 15 d. Patyręs didžiulį spaudimą ir įvertinęs padėtį, V. Vasiliauskas išėjo jam pagal sutartį priklausančių atostogų, po kurių į vyr. redaktoriaus pareigas nebegriš.

Naujas judėjimas

Iš dienraščio *Lietuvos žinių* vyriausiojo redaktoriaus pareigų atsistatydinęs Valdas Vasiliauskas ir visuomenininkas Darius Kuolys birželio 6 d. įsteigė visuomeninį judėjimą "Lietuvos tautai". Šio judėjimo užduotis bus sustiprinti politines partijas, teikiant jų programų, kandidatų sąrašų vertinimus, sakė V. Vasiliauskas. Tą dieną V. Vasiliauskas paskelbtame redaktoriaus laiške rašoma, kad visuomeninis judėjimas "Lietuvos tautai" (LT) savanoriškumo principu telks skirtingų

pažiūrų intelektualus, mokslininkus, savo sričių profesionalus ir autoritetus, kad jie jau šiems rinkimams Lietuvos žmonių teismui pateiktų realią, visiems suprantamą Lietuvos reformų programą.

Bus "siekiama ne pakeisti krašto politines partijas, o sustiprinti jas, padėti joms atgauti žmonių pasitikėjimą ir tapatybę bei savo vietą krašto politiniame žemėlapyje". Žurnalistas V. Vasiliauskas teigė, kad nei jis, nei D. Kuolys dar nėra apsisprendę, ar patys dalyvaus rudenį vykšančiuose seimo rinkimuose.

Pagal BNS žinias parengė R. Jonaitienė

www.tevzib.com
laukia jūsų apsilankymo

Jei norite pirkti ar parduoti namą, ar gauti informaciją, prašau man paskambinti. Prižadu mielai ir sąžiningai patarnauti.

Lina Kuliavienė

2320 Bloor Street West
Toronto, Ontario M6S 1P2

Tel. (416) 762-8255 Fax. (416) 762-8853

Turner & Porter

LAI DOTUVIŲ NAMAI

TORONTE
ETOBICOKE

ir
MISSISSAUGOJE

Išgyvenimo kursas Šalčininkų krašto šauliams

Ats. ltn., dr. Vytautas
RAČKAUSKAS,
LKKSS Vilniaus apskrities
skyriaus pirmininkas

2012 m. gegužės 5-6 d.d. Lietuvos šaulių sąjungos, Šalčininkų 11-osios kuopos, 11-a jaunųjų šaulių dalyvavo intensyviame 24 val. Išgyvenimo kurse Nr. 1. Siekdamas sukauptą karinę patirtį perteikti jaunajai kartai, kursą organizavo ir finansavo Lietuvos kariuomenės kūrėjų savanorių sąjungos (LKKSS) Vilniaus apskrities skyrius. Instruktoriumi dirbo išgyvenimo igūdžių žinovas atsargos majoras Albertas Daugirdas. Kurso metu dalyviams buvo suteikta galimybė įgyti net 32 specialių igūdžių pagrindus, kurie galėtų būti naudingi patekus į

ypatingą būklę. Tematika apėmė apsirangimo principus ir specialius drabužius, mazgų rišimą, ugnies išgavimą automobilyje ir komandoje esančiomis priemonėmis, individualų susišildymą panaudo-

jant specialias priemones, būsto iš palapinsiausių statymą, kuriame galima išgyventi ir esant – 30°C šalčiui, vandens išgavimą šalto ir karšto oro sąlygomis ir t.t. Jaunieji šauliai ir jų kuopos vadas Eimantas Tamulynas jau patvirtino, kad kursas buvo labai naudingas. Tikimasi, kad bendradarbiavimas šioje srityje tarp Vilniaus apskrities savanorių kūrėjų ir šaulių tęsis ir toliau.

“Išgyvenimo kursas” – tai dar viena konkreti priemonė Šalčininkų krašto patriotiniam jaunimui, kurią įgyvendino LKKSS Vilniaus apskrities skyrius, kad jie, jaunieji šauliai, būtų geriau pasiruošę, esant reikalui, ginti Tėvynę Lietuvą ir... išgyventi. Pirmoji konkreti pagalba, orientuota į

“Šalčios žemės” patriotinį jaunimą, buvo mokomųjų automatinių ginklų G36-C dovana Šalčininkų rajono jauniems šauliams, jų priesai-

kos dieną, šių metų Kovo 11-ąją, prie Krašto apsaugos ministerijos, Vilniuje...

Tėvynės ir... jaunimo labui.

Tęsinys iš 23 nr.

Dabar vėl grįžkime prie Aldutės paskutinių gyvenimo dienų Čiučiuose-Zaviškyje ir apie jos pralietą kraują Žaliamiškyje prie upelio kranto. Štai artėjo pavasaris, arti balandžio mėnuo, karts nuo karto pasigirsta įvairių žinių: ten žuvo, ten areštavo, tą ir tą sušaudė: nušovė savo kieme Ivanausko Vladuką, miške išvarytą į pastotę, Trumponių-Komajų šile nušovė Kaušpadą, buvusį invalidą ir labai gerą apylinkės batsiuvį. Mikniūnų kaime nušovė savo kieme tėvą ir sūnų ir kitokių žinių, kuriuos sklido per apylinkę. Bažnyčia išretėjo, sumažėjo žmonių, tik vienas klebonas ir vargonininkas J.K. neapleido savo pareigų ir kvietė visus žmones melstis, šauktis Dievo. Kas rytą ir 12 val. gaudė varpai, varpai, kurie kviesdavo žmones susikaupimui ir maldai..., bet žmonių mažėjo, mažėjo... kol visai ištuštėjo.

Dažniau pradėjo lankytis skrebai, teiraudamiesi, kur dukterė Aldona. Važiukite... ten ir ten nušovė banditą Bronių Pakščioką, o gal tiesa? Slapčia eidavom, žiūrėdavom, laukdavom Broniuko sugrįžtant gyvo ar negyvo savo tėviškėn..., bet tylą, mirtina tylą tvyrojo ant mūsų galvų, atsako ieškojom atsigulę, atsikėlę, eidami dirbti, naktį praleisdami ne namuose, bet kur nors pas kaimynus. Kuo dažniau pradėjo lankytis skrebai, tuo labiau vėl pradėjo kilti baimė... baimės jausmas užvaldė vėl Pakštų šeimą. Šiaip tylą, slegianti tylą tvyrojo mummyse, tik mano gyvenimėlių drumstė baimės ir nevilties jausmas, kadangi kas antra diena turėjau važiuoti į Komajų miliciją

registruotis, kad esu gyva... Mokyti, baigti gimnaziją uždraudė, buvau jau 8-je paskutinėje gimnazijos klasėje – tai buvo 10 paskutinė klasė.

Durys buvo užtrenkos mano svajonei stoti į mokytojų seminariją taip pat. Nors sykį nakties metu išgirdau mamos balsą sakant tėčiui: (Mat labai mėgau skaityti knygas, o dieną nebuvo kada, tai naktį guldamas, po antklode pasikišusi skaitydavau pasišviesdama prožektoriumi) “kai Elenutė baigs gimnaziją, leiskime ją į Salų žemės technikumą, lai dar pramoksta visų darbų, kurie jai gyvenime pravers, nes į seminariją leisti nėra dar iš ko, o be to, ji tokia nelaiminga, negraži, lai dar pabūna prie namų, kol subręš. Nuo tada supratau, kad tikrai esu negraži, esu juoda varna ir mano vieta virtuvėje, prie kiaulių ir karvių. Mano vieta – Pelenės vieta. Nebetekau vilties tapti “liktarna”, kurią tapti dar svajojau kūdikystėje. Ir štai vieną pavakarį – tai buvo 1945 m. balandžio 19 d. – tėtis su mama išėjus pas kaimynus nakvoti, mums besėdint gonkose, o buvom trise Julius, Vytukas Girčys ir aš, nutarėm, kad naktį praleisim namuose, nes jau buvo atsibodę išibrauti į kaimynų klojimus ir drebėti per visą naktį šieno ar šiaudų prėsle, o nakvoti eidavom tada, kai kaimynai jau sumigdavo, nes kitaip gali neleisti.

Taip besėdint, besišnekučiuojant pamatėm, kad ant vieškelio prie keliuko, vedančio į gonkas, šmėkstelėjo še-

Žūti, bet nevergauti

šelis žmogaus, per kūną perbėgo šiurpas ir vėl pakilo baimė. Su Julium pakilome, bėgti nebuvo prasmės, nes negailėstinga ir mirtį nešanti kulka greitesnė už mus. Apsirengėme šilčiau, apsiavėm žiemniais batais (Vytukas G. ėjo sargybą ir perspėdavo apie susidariusią būklę), žmogus tai praeina pro eglutes į vieną pusę, tai į kitą, bet tuščiomis rankomis, šautuvo nesimato, ir nutarėm, kad koks šnipas seka namus. Bet staiga tas siluetas pasirodė jau takelyje į kiemą, praėjo pro darželį, užlipo laipteliais, o mes tuo metu jau sėdėjom seklyčioje prie lango ir sekėm... Pabarbeno į langą, išėjom į gonkas atidarėm duris ir pažinom Vileniško Feliksą, kuris slapstėsi ir dirbo Zoviškių malūne. Buvo labai neramus, dairėsi į šalis ir paklausė, – ar nėra namuose Aldutės. Išgirdęs atsakymą, kad nėra ir nežinom, kur yra... patylėjo ir sunkiai lėtai tarė: “Atvežėm ją negyvą į varpinę”, ir nuėjo... Mes nutilom, pagalvojom: “Tai netiesa, taip negali būti, tai žiauri klaida, apsirikimas”. Taip negali atsitikti. Vytukas atsiveikino ir išėjo, o mudu nubėgom pas dėdę J. ir pasakėm tą žiaurią tiesą. Tėtis su mama pakilo, užsimetė paltus ir visi keturi per šakaraistį pasileidom bėgte į Duokiškį (tėtis bėgo basas, buvo šaltas balandžio 20 d. rytas truputį pašalę, balutės aptrauktos ledu, bet to nejutom.

Prilėkėm prie varpinės, tylu, ramu, varpinė užrakinta. “Netiesa, negali būti, juk ji

dar prieš pora dienų buvo gyva, aš buvau pas ją, pasakiau, kad esi skrebu paieškoma, neik į namus ir nevažinėk į Svėdasus, jei padėtis pasikeis, tave išves į kitą vietą, nenusigąšk, jei tave ‘areštuos’ naktį arba dieną išves iš malūno. Tik perspėk Juozą apie padėtį, o daugiau niekam nė žodžio, netiesa, netiesa tai klaida, aš viską žinau!...” Bet, deja, tai tiesa, kuri labai greit paaiškėjo. Radus užrakintas duris varpinės tėtis basas nubėgo į kleboniją, prikėlė Elenutę – kl. sesę ir paprašė raktą, jinais raktą nedavė pasakiusi, kad juos paėmė klebonas, o tuo tarpu atsiradęs klebonas pasakė: “Einam, Augustinai, pasikalbėsime, o rytoj abu nueisim. Raktas varpinės pas mane ir jį atiduosiu rytoj rytą”. Gavęs tokį atsakymą bėgte grįžo prie varpinės, įsiremęs pečiais išlaužė duris, ir nors tamsu buvo, pamatėm ant neštuvų baltą karstą. O, Viešpatie, tai ne sapnas, tai tiesa!!! Sukliko tėtis ir ėmė plėšti karsto dangtį. Tuo tarpu atsirado Elenutė M. su broliu J. pradėjo guosti, raminti, bet staiga pakilo dangtis, o jame kraujais apkepusiais drabužiais balta kaip popierius gulėjo jau sustingusi JI – Aldutė.

Kaip ir kas parvežė karstą į namus, nežinau, tik prisimeinu, kaip įkėlėm sustingusį, krauju pasruvusį lavoną į vonią gonkose (o tai buvo didelė medinė, vonios pavidalo). Berengiant suknelę aš paėmiau į rankas jos ranką ir suklikau, Mamute, ji gyva, ji suspaudė man ranką, paleidau ir rėkda-

ma pasitraukiau į šalį, šaukdama – mama, tėtė, ji gyva, ji gyva!!!

Bet, deja, tai buvo haliucinacija, o realybėje ji jau buvo sustingusi, tik tiek, kad maudėme paskutinį kartą... Aldute, už ką tave nužudė! Už ką? Bet mirtina tylą... Ir taip vaitojau ir kartočiau jau tą patį iki aprenėm. Į pagalbą atėjo tėtis, nes aš jau nebegalėjau niekuo padėti. Nuplėšę kruviną suknelę, suknelę sušaudytą ir smėlėtą, aprenėme balta vestuvine suknele (o ją ir veliumą buvo nusipirkusi, nes ruošėsi tuoktis su Juozu Bulavu) ir uždėję veliumą pašarvojom tame pačiame karste, kuriame ir atvežė bičiuliai, tame mažame kambarėly, kur stovėjo mano rašomasis ažuolinis stalas. Ir taip dar viena auka atidavė savo gyvybę, paaukojo savo jaunystę Pakštų Aldutė.

Laidotuvės vyko kaip visada, baimės jausmas išnyko, buvo viskas tamsoje, neviltyje jau negyvenome, o egzistavome. Po poros dienų palaidojom Duokiškio kapinėse prie mylimo Uosento šalia savo brolių Vytauto ir Jono. Ilsėkitės ramybėje ir laukite mūsų, gerasis broliu Vytukai, tylusis Jonukai, išdidžioji Aldute, ir visi, kurie atidavėte savo jaunystę ir savo krauju suvilgėte ištroškusių laisvės Lietuvos žemelę. Jūs ilsėkitės, o mes likę artimieji lauksime savo lemties. Žūti – bet nevergauti raudoniesiems slibinams devyngalviams, ištroškusiems lietuvių krauju. Mirtis tautos ir šeimos išdavikams!

Iki pasimatymo, liūdinti ir nepamirštanti Jūsų sesė Elena.

(Pabaiga)

Kas didvyris, kas išdavikas?

Atkelta iš 1-mo psl.

Pažymėtina, kad Lietuvos respublikos seimas 2008 m. lapkričio 13 d. išreiškė poziciją KGB šmeižtiškų duomenų apie Lietuvos partizanus atžvilgiu. Lietuvos respublikos asmenų, represuotų už pasipriešinimą okupaciniams režimams, teisių atkūrimo įstatyme (2008-11-13, Nr. X-1814) įtvirtinta imperatyvi nuostata, kad okupacinių režimų represinių struktūrų bylose esantys duomenys be papildomo tyrimo negali būti pripažinti įrodymais. Iš to seka, kad partizanus kaltinantys KGB duomenys gali būti patvirtinti tik specialaus papildomo ir objektyvaus tyrimo metu. Papildomo tyrimo metu negavus naujų šiuos galimus faktus patvirtinančių įrodymų, tokie duomenys atmestini kaip nepatikimi. LGGRTC Specialiųjų tyrimų skyrius, nevertindamas sovietinės okupacijos ir partizaninio karo bendrojo konteksto, perrašo KGB sudarytus archyvinis duomenis į LGGRTC dokumentaciją. Atsakyme Europos parlamento narei R. Morkūnaitėi įsipareigota ir toliau dirbti šia kryptimi.

Pagal LGGRTC įstatymą ši valstybės institucija formuoja pasipriešinimo okupaciniams režimams tyrimų valstybinę politiką, nustato tyrimų kryptį ir metodiką. Iš atsakymo EP narei matyti, kad kryptis nubrėžta, o metodika – skelbti MGB-KGB sudarytus ideologinius duomenis apie Lietuvos partizanus, tarsi MGB-KGB būtų buvusi demokratinė ikiteisminio tyrimo institucija, savo veikloje vadovavusis teisingumo ir bešališkumo kriterijais, neturėjusi tikslo likviduoti ginkluotą pasipriešinimą, nesiekusi kriminalizuoti Lietuvos partizanų kovos. Tokia metodika keliama asmeniniai įsitikinimai, “turintys teisę egzistuoti”. Nemanome, kad tokie įsitikinimai turi teisę egzistuoti Lietuvos piliečių, tarp jų – nuo okupacijų nukentėjusių asmenų, buvusių partizanų, laisvės kovų dalyvių išlaikomoje valstybinėje institucijoje – LGGRTC ir jo struktūriniame padalinyje – Specialiųjų tyrimų skyriuje.

Aukščiau paminėti ideologiniai-politiniai epitetai apie žuvusius partizanus figūruoja šiuo metu išduodamuose mirties liudijimuose. Pvz., 1949 m. gegužės 4 d. partizanai likvidavo Plungės rajono apylinkės deputatą, sovietinį aktyvistą Joną Zabitį. 2011 m. rugpjūčio 5 d. Plungės rajono

savivaldybės administracijos Civilinės metrikacijos skyrius jo mirties liudijime nurodė mirties priežastį – banditų nužudytas. Represinės institucijos duomenys tiesiog pažodžiui perrašomi į Lietuvos respublikos vardu išduodamus dokumentus. Šitaip įteisinama SSKP-NKVD-MGB-KGB suformuota samprata ir tęsiama buvusi sovietinė propaganda.

Įvertinant istorinį faktą, jog Lietuvos partizanai, vykdydami mirties bausmes vadovavosi itin griežtomis ir objektyviomis teisinėmis to meto nuostatomis ir partizanų karo lauko teismų išvadomis, tokios dabartinių savivaldybių atitinkamų skyrių išduotos pažymos vienareikšmiškai turi būti vertinamos kaip šmeižikiškos, o jas išdavę pareigūnai turi būti baudžiami.

Lietuvos respublikos teismas stebėtinai atlaidžiai toleruoja raudonojo fronto vadeivos A. Paleckio veiklą, paniekiant ne tik Lietuvos partizanus, bet ir Sausio 13-osios aukų atminimą. Pasak A. Paleckio, Sausio 13-osios naktį Lietuvos žmones, šaudydami nuo daugiaaukščių namų stogų žudė Lietuvos respublikos pareigūnai, naudodami medžioklinius ir iki Antrojo pasaulinio karo pagamintus šautuvus, sąmoningai prisidedama prie Rusijai naudingos nesėkmingos istorinių įvykių vertinimo peržiūrėjimo.

Esama padėtimi labai susirūpinusios ir pasipiktinusios patriotinės visuomeninės organizacijos, Nevyriausybinių organizacijų, padedančių stiprinti Lietuvos valstybės gynybinius pajėgumus Koordinacinė taryba, vienijanti per dvidešimt organizacijų. Esama būkle susirūpino ir Europos parlamento narė R. Morkūnaitė. Jos nuomone, P. Masilionio knygos tikslas yra sąmoningas visuomenės klaidinimas ir kiršinimas, o tuo pačiu ir LGGRTC per tendencingą oficialaus rašto parengimą įtraukimas į antipartizaninę propagandą. LGGRTC šios P. Masilionio sudarytos knygos, o iš tikro – čekis-

tinės klastotės – nei mokslškai, nei valstybiškai, nei istoriškai neįvertino, nors Centro sudėtyje veikia mokslinis departamentas.

LGGRTC turėtų operatyviai perduoti visą žinomą medžiagą apie konkrečius genocido nusikaltimus prokuratūrai. Akivaizdu, kad LGGRTC Specialiųjų tyrimų skyrių artimiausiu metu būtina pertvarkyti ir personaline, ir dalykine prasmėmis.

Mėgėjiškoje filmuotoje medžiagoje “Smogikai”, kurios konsultantu buvo R. Narvydas, buvę MGB-KGB agentai-smogikai, fiziškai sunaikinę šimtus Lietuvos partizanų, jų rėmėjų ir civilių gyventojų, nepriklausomoje Lietuvoje su šypsena ir patyčia drebia iš ekrano, kad partizanai nekaltai išžudė tūkstančius nekaltų žmonių. Belieka paklausti: ar LGGRTC dalyvavo rengiant objektyvius dokumentinius filmus apie Lietuvos partizanus? Ar LGGRTC pasitelkęs į pagalbą Valstybės saugumo departamentą bei LR Generalinę prokuratūrą atliko išsamų tyrimą dėl MGB-KGB inspiruotų A. Sokolovo, taip pat kitų sadistų vadovaujamų banditinių agentų-smogikų gaujų, kurios persirengusios Lietuvos partizanų uniformomis išžudė ir brutaliausiais būdais nukankino šimtus civilių gyventojų? Juk visais atvejais atsakomybė už šiuos nusikaltimus bolševikinės propagandos pastangomis buvo suversta Lietuvos partizanams.

Jei šitai tešis, Lietuvos partizanų, jų rėmėjų, politinių kalinių, tremtinių šimtątūkstantinė auka, sudėta ant Lietuvos laisvės aukuro, bus paniekinta dėl viešpataujančio abejingumo pradedant prezidentais, seimo nariais, VSD pareigūnais, prokurorais, teisėjais, mūsų inteligentija ir baigiant eiliniiais piliečiais.

Tūkstančiai partizanų, politinių kalinių ir tremtinių jau iškeliavo į amžinybę su didžiule nuoskauda širdyse, kad nepriklausoma Lietuva taip ir nesugebėjo atsirinkti, kas yra didvyris, o kas tautos interesų išdavikas.

KANADOS ĮVYKIŲ APŽVALGA

Taika ir ekonomika

Nepriklausomas ekonomikos ir taikdarystės institutas, esantis Australijoje ir JAV, Kanadą pripažino viena iš taikingiausių valstybių pasaulyje. Tarp 158 tyrinėtų valstybių pagal 23 vertinimo punktus pirmoji vieta paskirta Islandijai, po jos Danijai ir N. Zelandijai.

Kanada pagal visus punktus susilaukė geresnio įvertinimo dėl jos misijos Afganistane rezultatų. Nepriklausomi stebėtojai pripažino, kad

būtent mūsų valstybės karių veiksmai sumažino aukų kiekį šiame karo lauke, padėjo pasiekti teigiamų poslinkių šiame ilgalaikiame kare.

Šiame sąraše mūsų kaimynė JAV – 88-oje vietoje. Sirija iš 47-os nustumta į 147 vietą. Pačia karingiausia valstybe tebelieka Somalis.

Pagal instituto duomenis, jei pasaulyje 2011 metais būtų nevykę jokie karo veiksmai, pasaulio visuomenės gerovei būtų sutaupyta 9 trilionai.

Valstybės gerovė ir gamtosauga

Albertos provincijoje į Raudonąją upę ištekėjusi nafta, sprogus naftotiekio vamzdžiui, dar kartą atgaivino politikų ir aplinkosaugininkų ginčus. Aplinkosaugininkams tai patvirtinimas, kad aplaidumas naftos gavybos versle daro neatitaisomą žalą Kanados gamtai. Vyriausybė, pateikusi parlamento svarstymui naujo įstatymo projektą, nori atmesiti aplinkosaugininkų reikalavimus ir kontrolę, siekdama greitesnės naftos gavybos verslo plėtros, ragina, kad JAV kongresas pritartų Keystone XL naftotiekiiui. Kanadoje deramasi dėl *Northern Gateway* naftotiekio tiesimo per vietinių gyventojų žemes. Didžioji dalis Br. Kolumbijos vietinių gyventojų bendruomenių jau pasirašė sutartį su Enbridge dėl naftotiekio tiesimo. Pasi-

rašiusieji tampa daliniais naftotiekio savininkais ir dalinsis pelnu. Per artimiausius 30 metų Metis ir Pirmosios tautos bendruomenės gaus apie \$300 mln. pelno.

Verslo studijos rodo, kad iki 2030 metų Kanadoje naftos gavyba ir pardavimas bus dvigubai didesnis nei šiuo metu. Praėjusiais metais per dieną buvo išgaunama 3 mln. statinių naftos, 2030-aisiais bus 6.2 mln. statinių. Naujos technologijos, naftos gavybos iš žemės apimtys Kanadą turėtų paversti 3 ar 4 valstybe pagal naftos gavybą ir pardavimą pasaulyje.

Kanados naftininkams toli ieškoti rinkos nereikia. Rytinės Kanados provincijos dabar perka daugiau kaip pusę sunaudojamos naftos iš Azijos ir JAV.

El. dviratis ir eismo taisyklės

Vis dažniau matome gatvėse ir keliuose šią itin tyliai važiuojančią susisiekimo priemonę – tradicinio dviračio ir motociklo junginį. Tai elektrinis dviratis, sukėlęs galvosūkių ir jo vairuotojams, ir eismo tvarkdarius. Jeigu važiuojate įprastu, kojomis minamu dviračiu, išgėrę vynu taurę ar pora alaus bokalų, jūsų niekas neapkalts eismo taisyklių pažeidimu. Bet jeigu norsi šiek tiek išgėrę bandysite keliauti moderniuoju dviračiu (e-Bike), susilauksite ne tik griežto įspėjimo, bet ir baudos. Elektrinis dviratis valdomas ne tik vairuotojo fiziniiais veiksmais, bet ir kita

jėga, šiuo atveju – elektros varikliu, todėl jis priskirtinas automobilių klasei. Tuo pačiu jo vairuotojams galioja tokios pačios eismo taisyklės. Tik ir jose neišvengta dviprasmiškumo. Pagal provincijos greitkelių judėjimo įstatymą elektrinis dviratis nepriskirtinas automobilių klasei. Bet pagal federacinį įstatymą yra laikomas automobiliu, ir pažeidimai vertinami nuobaudomis. Vairuotojas už pražangas gali prarasti vairavimo teises nuo 90 dienų iki 1 metų, nubaus tas pinigine bauda ir kriminaliniu įrašu. Ginčo atveju federaciniai įstatymai turi viršenybę.

Pagal *Canadian Press* parengė S. Katkauskaitė

Advokatas

ALGIS S. PACEVIČIUS PACE, B.Sc., LLB.
PACE LAW FIRM

- ◆ ieškiniai dėl žalos, atsiradusios ryšium su kūno sužalojimu
- ◆ imigracija į Kanadą
- ◆ testamentai ir įgaliojimai
- ◆ palikimų administravimas
- ◆ nekilnojamo turto sandoriai
- ◆ konsultacijos Lietuvos respublikos įstatymų klausimais

295 The West Mall, 6th Floor, Toronto, ON M9C 4Z4

Tel. 416 236-3060 Fax 416 236-1809

Tinklalapis: www.pacelawfirm.com El. paštas: alpace@pacelawfirm.com

Waterside **DENTAL** *9th Line* **DENTAL**

Dr. Gintarė Sungailienė

(905) 271 7171

1252 Hurontario St.

Mississauga, L5G 3H3

www.watersidedental.ca

(905) 785 3900

3945 Doug Leavens Blvd.

Mississauga, L5N 0A5

www.9thlinedental.ca

LIETUVIŲ TELKINIUISE

Deimantinis jubiliejus

Š.m. gegužės 13 d. į puikią Hamiltono "Liuna Station" pokylių salę rinkosi svečiai paminėti tikrai nedažną jubiliejų – Alina ir Kazimieras Žilvyčiai šventė 60-ąją vedybų sukaktį. Skoningai papuošta salė vos talpino visus norinčius pasidžiaugti nuostabia dviejų žmonių meilės, draugystės ir ištikimybės švente.

Prieš 60 metų skambaus balso, didingo stoto, rūpestingas, darbštus jaunuolis sumainė žiedus su jaunute 18-mete mergina, kuri ir dabar jaunatviškai šypsojosi, apsupta artimiausių šeimos narių. Šalia buvo sūnus Algis su sužadėtine Nancy, dukra Irena ir jos vyras Enrikas, vaikaičiai: Algis, Kaziukas, Diana su vyru Jon, Larissa su vyru Laurent, Andrius ir jo sužadėtinė Erika.

Pažvelgus į šią porą, atrodė, kad visos nelaimės, nesėkmės, praradimai nepalietė jų visus tuos metus. Kaip sakė Hamiltono Aušros Vartų parapijos klebonas kun. Audrius Šarka, jis iškart atkreipė dėmesį į elegantišką poniją su skrybėle bei balsingą vyrą, giedantį šventovės chore. Pasveikinęs sukaktuvinius ir sukalbėjęs maldą, jis perdavė "Masters of Ceremonies" pareigas jubiliatų vaikiaičiams Kaziukui ir Andriukui. Gražią skaidrių kompoziciją iš sutuokti-

nių jaunystės akimirų parodė vaikaitė Larissa. Tėvelius sveikino vaikai Algis ir Irena, kaimynas Fernando Citrigno, o iš Lietuvos atvykę artimieji Valeras ir Dalytė perdavė ten likusiųjų linkėjimus, per juos "jaunuosius" lietuviška juosta, simbolizuojančią darnų 60 metų gyvenimą kartu bei įteikė "Deimantinį diplomą" su šeimyninio gyvenimo 6-ųjų punktų atestacija. Dalyvavo artimieji iš Windsor,

Alina ir Kazimieras Žilvyčiai, perjuosti lietuviška juosta Deimantinio jubiliejaus proga

ON, Rodney, ON, Cambridge, ON, Prisikėlimo parapijos klebonas kun. Juozapas M. Žukauskas, OFM, artimiausi šeimos draugai ir draugės. Svečius linksmino Kazimieras Simaitis (gitara), dainavo Elana Laing.

Vaišės buvo puikios, o ir sveikinimų bei linkėjimų netrūko. Ponia Alina, sujaudinta visų nuoširdumo, dėkojo atsilankiusiems. Šeimos tikrai nepaplenkė nei sunkumai, nei netektys, bet išbūti kartu padėjo meilė, kantrybė ir supratimas. Pasigėrėjimo šūksnių ir ovacijų susilaukė jubilato kalba. Ji buvo trumpa, bet išpūdinga. Padėkojęs savo brangiai žmonai už kartu nugyventus metus, p. Kazimieras, kaip ir prieš daugelį metų, ištiesė jai žiedą su nuostabiu deimantu.

Kas begali būti gražiau už įveiktą nemažą gyvenimo atkarpą, kai džiaugsmas, pasidalintas su artimu žmogumi, tampa dvigubu džiaugsmu, o skausmas – sumažėja per pusę. Teisus, labai teisus žymus prancūzų rašytojas ir pilotas Antuanas de Sent-Egziuperi, kuris rašė: "Yra tik viena tikra vertybė – tai žmogaus ryšys su kitu žmogumi".

Leiskit palinkėti Jums tvirtai laikytis už rankų ir toliau šviesti savo artimiesiems ir draugams. Jūs žinote prasmingo ir gražaus gyvenimo paslaptį. Ji labai paprasta: "Matyti galima tik širdimi. Tai kas svarbiausia, nematoma akimis". ME

Hamilton, ON

A.a. WILLIE JULIAN 2 metų mirties atminimui Elena Bubnienė aukojė "Pagalba Lietuvos vaikams" \$200. PLV komitetas dėkoja už tokią dosnią auką.

A.a. ANTANUI PUSDEŠRIUI mirus, užjausdami dukrą Mildą (Eugene) ir visus gimines "Pagalba Lietuvos vaikams" aukojė: \$100 – Milda Skorupskienė; \$30 – K.E. Gudinskai; \$20 – E.D. Beržaitienė, E. Grajauskienė, M.F. Gudinskai, A.J. Jusai, H.J. Otto, F.A. Pietrantonio, A. Stanaitienė, V. Verbickienė, K.G. Žukauskai; \$10 – M. Borusienė, F. Venckevičienė ir P.I. Zubai. Visiems aukotojams dėkoja PLV komitetas. Inf.

Australija

ADELAIDĖS LIETUVIAI šventė Motinos dieną. Sekmadienio Mišios (gegužės 13) buvo skirtos motinoms. Po pietų minėjimas vyko Lietuvių Namų salėje, kuri vos talpino 230 susirinkusių tautiečių. Programą pradėjo Lietuvių moterų draugijos pirmininkė Renata Urmonienė. Scenoje pasirodė šeštadieninės mokyklos jauniausi mokinukai su vaizdeliu "Mamytės darželis", parengtu Irenos Petkūnaitės-Anderson. Švelniai muzikai skambant vaikučiai pašoko ir padainavo. Gražiai pasirodė šeštadieninės mokyklos chorelis (vadovė Nemira Masiulytė-Stapleton), padainuodamas tris dainas: *Bitute pilkoji, Lašeliai, Tau mano mamyte*. Mikaela Tymkaitė solo padainavo *Mamytė mieloji*. Mažieji "Žiburėliai" pašoko du tautinius šokių: "Du gaideliai" ir "Mar-

celiukės polka". Visus mokinius Moterų draugija apdovanojo dovanėlėmis. Antrą programos dalį atliko sekstetas "Šypsena" (Birutė Dakienė, Roma Gocent, Darius Kalibatas, Albinas Savickas, Regina Verers – vadovė, Augis Zamoiskis, akompaniatorė Dalia Kaminskienė), atlikdamas penkias dainas: *Gera grįžti man tėviškėn, Sudegė vakaro žaros, Kur tas kelelis, Motinai laiškas, Tenai už šilo*. Po meninės programos vyko gausių laimikių loterija. Kaip rašoma laikraštyje *Mūsų pastogė*, pagyvėjo lietuvių šeštadieninė mokykla. Joje darbuojasi mokytojos: Irena Petkūnaitė-Anderson, Audra Pocienė ir Dana Valužienė. Pamokos vyksta kiekvieną šeštadienį Adelaidės lietuvių katalikų centro patalpose. JA

JAV

ALB KLYVLANDO APYLINKĖS metinis susirinkimas vyko Šv. Kazimiero parapijos salėje. Pirmininkas Algis Gudėnas padarė valdybos pranešimą. Pastaroji globojo Rene ir Ritos Kizytės parodą, vykusią praėjusiais metais liepos 14-15 d.d. "Internatona Cultural Faire". Tų metų spalio 22-23 d.d. Lietuvių dienoje buvo paminėta M.K. Čiurlionio šimtmetinė mirties sukaktis. Ta proga prof. Stasys Goštautas skaitė paskaitą, o M.K. Čiurlionio muzikinius kūrinius atliko jaunosios kartos pianistas dr. Gabrielius Alekna. Į pasirodymą buvo įtraukta "Kent State University" liuanistinė programa. Lietuvių Namuose buvo surengtas Naujųjų metų sutikimas. Kartu švęsti Vasario 16-ąją pakvietė LB Columbus apylinkės pir-

mininkė Jūratė Phillips. Klyvlando apylinkės valdyba parėmė Šv. Kazimiero parapijos lituanistinę mokyklą, lietuvišką vaikų darželį "Tėvynės žiburėliai", tautinių šokių ansamblį "Švyturys", lietuvių radijo programą "Šiaurinis krantas". Taipgi valdyba finansiškai prisidėjo, rengiant Šv. Kazimiero parapijos klebono kun. J. Bacevičiaus 35 metų kunigystės sukakties minėjimą. Perrinkta LB apylinkės valdyba: Algis Gudėnas, dr. Zita Masčinskienė, Vincas Tāraška, Nomeda Vucianienė, Virginija Motiejūnienė, Sonata Lebeliūnė. JA

London, ON

BIRŽELIO 16, šeštadienį, susituokė mūsų parapijietė Teresė Naruševičiūtė su Allen Long. Sveikiname jaunuosius, jų tėvelius ir visus gimines bei artimuosius!

PER VISĄ VASARĄ, nuo šio sekmadienio iki rugsėjo mėnesio pradžios, po Mišių kavutės salėje nebus.

JONINĖS rengiamos birželio 24, Laisvio Sergaučio dvare, 660 Sunningdale Road East. Tą sekmadienį ten bus ir mūsų sekmadieninės Mišios 1 v.p.p. Vaišių bilieto kaina suaugusiems \$15, o studentams – \$10.

SEKMADIENIŲ IR ŠVENČIŲ MIŠIOS aukojamos 3 v.p.p. Mary Immaculate šventovėje, 1980 Trafalgar St., London, ON.

BIRŽELIO 24, sekmadienį, Mišios aukojamos už a.a. Oną ir Bronių Sergaučius. Inf.

KELIONIŲ DRAUDIMĄ parūpinu keliaujantiems į užsienį ar atvykstantiems į Kanadą. Skambinti Mariui Rusinui tel. 416 58 8-2808 x 26 dienos metu.

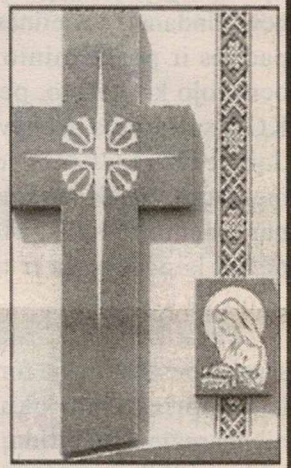
SMITH MONUMENT CO. LTD

(nuo 1919 metų)

- ▲ Gaminame paminklus, bronzines plokštes, atminimo lenteles.
- ▲ Puošiame lietuviškais ornamentais pagal klientų pageidavimus.
- ▲ Patarnaujame lietuviams daugiau kaip 20 metų.
- ▲ Garantuojame aukščiausios kokybės darbą.

Skambinti tel. (416) 769-0674

Adresas: 349 Weston Road
(tarp Eglinton ir St. Clair)
Toronto, Ontario M6N 3P7

Pirmasis lietuvių bankelis Kanadoje, įsikūres nuosavyse namuose -

TALKA KREDITO KOOPERATYVAS LTD

830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6
Tel. 905 544-7125 Fax. 905 544-7126

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais – nuo 9 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais – nuo 9 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais – nuo 9 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais – nuo 9 v. ryto iki 12 v. dienos. Liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta.

AKTYVAI PER 75 MILIJONUS DOLERIŲ

ATIDARYKITE TALKOJE NAUJĄ TAUPOMĄ ŠĄSKAITĄ, ATLEISTĄ NUO VALSTYBĖS MOKESČIŲ

MOKAME UŽ:
taupomąją sąskaitą 0.25%
čekių sąskaitą iki 0.25%
INDĖLIAI:
90 dienų indėlius 0.50%
180 dienų indėlius 0.50%
1 m. term. indėlius 1.60%
2 m. term. indėlius 1.75%
3 m. term. indėlius 2.25%
4 m. term. indėlius 2.40%
5 m. term. indėlius 2.50%
RRSP ir RRIF
(Variable) 0.50%
1 m. ind. 1.60%
2 m. ind. 1.75%
3 m. ind. 2.25%
4 m. ind. 2.40%
5 m. ind. 2.50%
PASKOLAS
Asmenines nuo 3.25%
Nekiln. turto 1 m. 3.25%

TFSA PALŪKANOS:

Variable – 1.50%
1 metams – 2.00%
2 metams – 2.15%
3 metams – 2.35%
4 metams – 2.50%
5 metams – 2.75%

• Nemokami čekių sąskaitų apmokėjimai

• Narių santaupos apdraustos TALKOS atsargos kapitalu 6 mln. dol. ir Kanados valdžios iki \$100,000.00 sumos draudimu

Sekite kasdienę informaciją apie nuosimčius TALKOJE MASTER CARD KREDITO KORTELE – INTERAC KORTELE TINKLAPIS: www.talka.ca

Paskatinkime vienas kitą kasdien

“Aukšinio pokylio” garbės svečių stalas. Sėdi KLB Krašto valdybos pirm. adv. Joana Kuraitė-Lasienė, LR ambasadorė Gintė Damušytė, garbės konsulas Paulius Kuras, Rasa Kurienė, dr. Ramūnas Saplys, Silvija Saplienė; stovi dr. Antanas Pacevičius, Lilija Pacevičienė, vakaro programos vedėjai Morkus ir Ina Sungailos

RAMŪNĖ SAKALAITĖ-JONAITIENĖ

Labdaros fondo “Aukšinio pokylio” įvyko Toronte, Palais Royale patalpose Ontario ežero pakrantėje 2012 m. birželio 2 d. Rengėjai sulaukė 215 svečių, kurie liko patenkinti elegantiškai pateiktomis vaišėmis, gėrimais, išpirko visus tyliųjų varžytinių laimikius (jų buvo per 80), net galėjo profesionališkai nufotografuoti. Kas fotografavosi vieni, poromis ar grupėje galėjo parsivežti šventinę nuotrauką, paruoštą D.R. Puterių (“Photovisions”), kurie vietoje išspausdino spalvotas nuotraukas ir dovanojo kartu su pastatomu rėmu.

Visų dėmesio susilaukė patalpų priekyje išdėstyti paveikslai, kiti meno kūriniai, prekybinės kortelės, bilietai rungtynėms bei kiti suaukoti laimikiai, kuriuos norintys pirkti pasirašė lapelyje su savo siūloma kaina ir laukė, ar kas pralenks, išskeldami kainą. Visas pelnas – daugiau kaip \$9000 – skiriamas Labdaros slaugos namams.

Vakarui vadovavo Ina ir Morkus Sungailos, kurie linksmi nuteikė visus sveikinimus ir taip pat parodė juokingą filmuką apie “Labdaros” atėities gyventojus – pažįstamus veikėjus, dalyvaujančius pokylyje. Atidarymo žodį tarė rengėjų komiteto kopirmininkės Angelė Abromaitytė ir Mary Anne Kušlikienė. Lietuvos garbės konsulas Paulius Kuras pasveikino ir padėjo pokylyje dalyvavusiai ambasadori Gintei Damušytei, kuri baigia savo pareigas Kanadoje šią vasarą, ir tarė šiltą atsiveikimo žodį. Taipgi trumpai pakalbėjo Douglas Porter, didžiojo slaugos mecenato Turner & Porter laidotuvių namų savininkas.

Palaimindamas vaišes, Priskėlimo parapijos klebo-

nas kunigas Juozapas Marija Žukauskas, OFM, kvietė skatinti vieniems kitus kasdien, visuose darbuose. Tai mintis, kuri itin svarbi stengiantis išlaikyti visus mūsų lietuviškas organizacijas.

Vakarienes metu pianinu skambino Graham Howes, o prieš prasidedant šokiams,

žius, kokie jie yra. Kas yra matę kitus slaugos namus, sutinka, kad Labdara yra viena iš geriausių, tikrai panašesnė į “retirement residence” negu į “nursing home”.

Kai kur pasigirsta nuomonė, kad nėra reikalo tokiais brangiais renginiais užsiimti, nes eilinis žmogus nemokės

Lietuvos ambasadorė Gintė Damušytė (kairėje), pagerbta gėlių puokšte, su “Aukšinio pokylio” kopirmininkėmis Angele Abromaityte ir Mary Anne Kušlikiene Ntr. R.D. Puterių

kuriems grojo Graham Howes Band, visiems padėjo ruošos komiteto kopirmininkės Angelė Abromaitytė ir Mary Anne Kušlikienė.

Dvejus metus savanoriškai dirbęs “Aukšinio pokylio” komitetas atliko neeilinę užduotį – iškilmingai atšventė Labdaros lietuvių slaugos namų gyvavimo 10-metį ir surinko didoką sumą lėšų slaugos namams naujoms elektrinėms lovoms ir neįgalųjų gyventojų pakėlimo prietaisams įrengti. Mažose bendruomenėse tokias sumas (kurias patys rengėjai – Labdaros fondas – paskelbs užbaigus renginio buhalteriją) yra sunku surinkti. Kaip ir kitos organizacijos, Labdaros fondas stengiasi užangažuoti narius, rinkti aukas įvairiomis progomis, įskaitant mirusiųjų pagerbimui.

Kiekviena auka yra nepaprastai svarbi, ir padeda slaugos namus išlaikyti tokius gra-

tiuk pinigių už vieną bilietą vakarienei ir pasiūkimui gražioje aplinkoje. Įdomu, kad net ir paprastas Labdaros eitynių renginys susilaukė labai mažai “eilinių” aukotojų dėmesio, nors aukoti buvo galima visai mažas sumas.

Pokylio bilietai būna brangūs, tačiau galima geriau suprasti tokias kainas pažvelgus į platesnę aukų rinkimo “rinką”. Ne tik didesnės bendrovės, bet ir mažesni verslininkai bei profesionalai gali nurašyti nuo mokesčių savo pelno dalį, atiduotą labdarinigiems tikslams. Jiems naudinga ir reklama. Pavyzdžiui, Turner & Porter laidotuvių namai pasižadėję Labdaros slaugos namams skirti po \$25,000 kasmet nuo 2009 iki 2012 m. Todėl svarbu tokiems mecenatams taikyti ir kilnesnį renginį, ir brangesnę padėką.

Nukelta į 11-tą psl.

Priskėlimo
Kredito Kooperatyvas

Tel. 416-532-3400
www.rpcul.com

GIC INDĖLIAI (Pelno padalinimas netaikomas)	
1 metų “cashable”	1.30%
1 metų	1.65%
2 metų	1.90%
3 metų	2.10%
4 metų	2.25%
5 metų	2.55%

SĄSKAITOS	
Taupomoji sąskaita	1.25%
Čekių sąskaita iki	0.25%
Amerikos dol. sąsk.	0.25%
Amerikos dol. GIC 1 metų term. ind.	0.50%

GIC INDĖLIAI (Taikomas pelno padalinimas)	
1 metų “cashable”	1.25%
1 metų	1.50%
2 metų	1.80%
3 metų	1.95%
4 metų	2.10%
5 metų	2.30%
18 mėn. GIC mokame	1.75%

SUTEIKIAME	
Asmenines paskolas nuo	5.50%
Sutarties paskolas nuo	7.00%

NEKILNOJAMO TURTO PASKOLAS	
Su nekintančiu nuosimčiu	
1 metų	2.80%
2 metų	3.25%
3 metų	3.35%
4 metų	3.35%
5 metų	3.50%
Uždaras su kintančiu nuosimčiu	2.80%
Atviras su kintančiu nuosimčiu	
1, 2, 3 metų	3.25%
Ribotą kreditą su nekilnojamo turto užstatu	3.75%

RRSP, RRIF Pensijų fondai	
TFSFA atviras, kintantis	1.80%
RRSP ir RRIF atviras, kintantis	1.45%
1 metų	1.75%
2 metų	2.00%
3 metų	2.25%
4 metų	2.40%
5 metų	2.75%

Suteikiame CMHC apdraustas nekilnojamojo turto paskolas

Suteikiame komercines nekilnojamojo turto paskolas

MŪSŲ ADRESAS
3 Resurrection Road
Toronto, Ontario M9A 5G1
Nemok. tel. 1-877-525-RCUL (7285)
Fax 416-532-4816

Darbo laikas:
Pirm., antr., treč. 9:00 - 3:30
Ketvirt., penkt. 9:00 - 8:00
Šeštadieniai 9:00 - 1:00
Sekmadieniai 8:30 - 12:45

ANAPILYJE
Tel. 905-566-0006
Fax 905-566-1554

Darbo laikas:
Antradieniai 9:00 - 3:30
Ketvirtadieniai 12:00 - 7:00
Sekmadieniai 9:00 - 12:30

DĖMESIO – NAUJAS

VASAROS DARBO LAIKAS

Nuo 2012 m. birželio 30 d. iki rugsėjo 1 d. (įskaitant)

ŠEŠTADIENIAIS NEDIRBSIME

NEDIRBSIME
Birželio 30 d., liepos 1 ir 2 d.

MŪSŲ TIKSLAS NE PELNAS, BET SAŽINGAS PATARNAVIMAS

LEDAS REFRIGERATION

AIR CONDITIONING & HEATING

PRIEŠSEZONINIS ORO ŠALDYMO SISTEMŲ PATIKRINIMAS * IŠVALYMAS * PAKEITIMAS

Skambinti

R. Jareckui

Tel. 416-370-3539 arba 416-825-3328

Padėsiu Jums greitai ir gerai parduoti ir nupirkti namą ar butą

Maloniai ir sąžiningai patarnausiu

JURGIS KULIEŠIUS

Jerzy Kulesza M.Eng., Sales Representative
(416) 236-6000 www.sutton.com kuleza@sympatico.ca

Sutton sutton group-
assurance realty inc.,
Brokerage*

Tel. tiesiogiai: **416-568-1604**

*INDEPENDENTLY OWNED AND OPERATED

Turkija – istorijos chameleonas

Tęsinys iš 23 nr.

GEDIMINAS KURPIS

Turkai stipriai pasipriešino išlaidintiems daliniams, naktimis jūroje išdėstytomis minomis pajėgė nuskaudinti vieną britų ir vieną prancūzų ka-

Turkų karių kapinės Gallipolyje

ro laivą. Ilgainiui ligos, dažnos artilerijos kanonados, durtuvų kautynės išretino karių gretas. Rezultatai – apie pusmilijonis žuvusių ir sužeistų, abiejose pusėse beveik po lygiai. Ir nebuvo laimėtojų.

Turkai atsilaikė, bet Vokietijos pusei pralaimėjus karą, į Istanbulą vėliau įsikraustė britų-prancūzų kontrolė, graikai pradėjo „rinkti“ po savo sparnu visas Egėjo jūros salas, net tas prie pat Anatolijos krantų. Gallipolyje pasižymėjęs gen. Mustafa Kemal perėmė iniciatyvą atsikratyti išlepusiais Osmanų sultonais ir ginklais bei sutartimis 1923 metais galiausiai iškovojo Turkijai nepriklausomybę. Turkų akimis žiūrint, Gallipolyje gimė jų tautinė savigarba, nepriklausomybės ir modernėjimo idėja. Atrodo, kad Gallipolyje australus ir naujazelandiečius irgi užkrėtė nepriklausomybės bacilos, bet tai jau kita istorija. Tą dieną aplankė kelias turkų, australų, naujazelandiečių kapines, apžiūrėjome Gallipolio mūšius menančius paminklus, pasilikusius apkasus, ANZAC (Australian New Zealand Army Corps) dalinių išlaidinimo paplūdimį – ganėtinai status aukštas krantas, nenuostabu, kad mažesnis turkų dalinys sugebėjo sustabdyti greitą

prietilčio plėtimą.

Pavakarį privažiavom Dardanelų sąsiaurį, įvažiuom į keltą, ir persikėlėm į Aziją ties Čanakkale miesteliu. Dardanelų sąsiauris šioje vietoje siauriausias, tik 1.2 km. Persų karalius Xerxes 450 m. pr. Kr. čia pastatė „pontoninį“ tiltą iš laivų, perkėlė savo

kariauną per Dardanelus ir nužygiavo į Graikiją. Osmanų sultonas Mehmet II (pravarde *Nugalėtojas*), 1453 m. užėmęs Konstantinopolį jį pavadino Istanbulu, o Čanakkalėje ir kitoje Dardanelų pusėje pastatė po tvirtovę (Čimenlik ir Kilitbahir), kad galėtų kontroliuoti laivų transportą sąsiauryje. Miestelis nedidelis, daug turistų, parduotuvėlių. Mes jį pravažiavome, nes mūsų viešbutis buvo užmiestyje, gražiame pušyne prie pat Dardanelų sąsiaurio. Iškrovus lagaminus, kas norėjo, galėjo eiti maudytis į sūrų vandenį arba viešbučio baseiną, nes iki vakarienių dar buvo laiko. Tai ir buvo vienintelis mūsų viešbutis (trijų žvaigždučių) užmiestyje. Kiti geri viešbučiai (trijų ar daugiau žvaigždučių) Turkijoje, kuriuose apstojome, buvo miestų ar miestelių centruose.

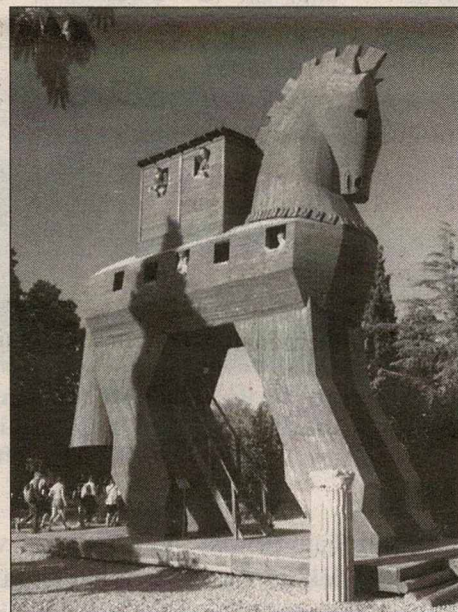
Trojoj arklių radome, Elenos – ne

Kitą rytą kelionę pradėjome keliu į pietų pusę. Po kurio laiko išsukome iš kelio dešinėn ir už poros kilometrų privažiavome Hisarluk kalvą. Čia daug archeologų, profesionalų ir mėgėjų ilgai kapstėsi ieškodami Homero *Iliadoje* aprašyto Trojos miesto. Ir rado ne vieną, bet devynias Trojas! Tai yra devynius kartus statytą ir atstatytą

miestą toje pačioje vietoje. Vienas iš kasinėtojų, turtingas archeologas-mėgėjas, vokiecis Heinrich Schliemann 1873 metais surado nemažai auksinių ir sidabrinių papuošalų, kuriuos jis aprašė kaip karaliaus Priamo lobį, ir galvojo, kad jis rado Homero aprašytą Troją. Tačiau tai buvo hetitų laikų Troja II, jų vadinta Wilusa, iš 2600-2050 m. pr. Kr.

Archeologai apie devynias Trojas taip pasakoja. Troja I – V buvo hetitų uostamiestis 3000-1700 m. pr. Kr. Tada hetitai miestą sugriovė ir pasitraukė į Rytų Anatoliją. Trojos VI iškasenos byloja jau kitokios kultūros įtaką. Šią Troją sugriovė žemės drebėjimas. Troja VII, 1300-950 m. pr. Kr., spėjama, kad buvo Homero Troja, sugriauta Trojos karo metais. Troja VIII ir IX buvo romėnų atstatyta ir pavadinta Ilium. Kitas klausimas, kurį kelia istorikai: ar Trojos karas tikrai buvo (ir kada), ar tai tik graikų legenda, sužavėjusi senovės graikų ir romėnų poetus.

Graikų mitologijoje yra pasakojimas, kad nesantaikų deivė Eris davė trims dievaitėms Atėnai, Herai ir Afroditei auksinį obuolį, adresuotą „gražiausiai“. Susiginčijusias dievaites Dzeusas nusiuntė į Troją pas Parij, kuris atidavė obuolį Afroditei. Ši, atsidėkodama Pariui, įtaigojo gražiausią pasaulio moterį ir graiko Menelaus žmoną įsimylėti Parij, kuris ją nu-

Trojos arklys

sigabeno pas save į Troją. Menelaus brolis, Mikėnų karalius Agamemnon su savo kariais apgulė Troją, bet paimiti jos nepajėgė. Tada jie pastatė didžiulį medinį arklį, kuriame paslėpė būrelį graikų karių. Trojiečiai pagalvojo, kad tai graikų dovana jiems už narsumą, įtempė arklį į miestą ir linkminosi. Šiems pavargus ir sumigus, graikai išlipo iš arklio, atidarė miesto vartus, suleido paslapčia grįžusią graikų kariuomenę ir užėmė Troją.

Homero 750-700 m. pr. Kr. parašytoje poemoje *Iliada* (24 knygos, 15,600 eilučių) aprašyta 54 Trojos apgulimo dienos, keturių dienų mūšiai, kai kurių herojų žūtys, bet pasakojimas baigiasi dar be arklio ir su uždariais Trojos vartais. Romėnų poetas Vergilijus 29-19 m. pr. Kr. tęsia pasakojimą toliau savo poemoje *Eneida* – apie graikų arklį, jo „iškilmingą“ įvežimą į Troją, graikų laimėjimą ir gražiosios Elenos sugražinimą į jos vyro Menelaus glėbį.

Išlipę iš autobuso, pirmiausia pamatėme naujai pastatytą didžiulį medinį arklį, į kurį laipteliais galima buvo įlipti ir, atidarius langines, pozuoti fotografams. Tada apžiūrėjome Trojū likučius: miesto sienas su vartais ir rampa, kuria, kaip galvojo H. Schliemann, trojėnai užtempė medinį arklį į miestą (Troja II), kelių namų pamatų ir miesto sienų likučius (Troja VI), Atėnos šventyklos, odeono (graikų ir romėnų mažas amfiteatras, puslankio formos akmenų pakopos žiūrovams, scena – muzikos ir poezijos pasirodymams), parlamento, pirties likučius (Troja VIII). Nuo miesto kalvos matėsi slėnis, kur kadaise buvo jūros krantas, nes pirmosios Trojos buvo uostamiestis. Bet „turistinė“ Trojoj gražioji Elena tapo užmiršta. Jokių užuominų ar suvenyrinių statulėlių bei šaldytuvo magnetukų su gražiąja Elena neradau, nors ieškojau prie visų prekystalių. Mano nuomone, visiems įdomiau būtų buvę pamatyti gražiausią pasaulio moterį, o ne arklį.

(Bus daugiau)

Atitaisymas. TŽ nr. 23, 8 psl. parašas „Turkų karių kapinės Gallipolyje“ neatitinka nuotraukos. Turi būti „Izmir – paminklas Atatiurkui Egėjo jūros pakrantėje“. Atsiprašome.

(Ntrs. autorias)

Žymaus muziko ir švietėjo netektis

Mirė kompozitorius Vladas Švedas (1934-2012). Jo kelias į muzikos pasaulį prasidėjo Panevėžio berniukų gimnazijoje. Čia mokymasis grojo pučiamųjų orkestre, kompozitoriaus Antano Belazaro paskatintas sukūrė pirmuosius kūrinius. Vėliau studijavo Lietuvos muzikos akademijoje, prof. Jadvygos Čiurlionytės vadovaujamoje folkloro katedroje, kompozicijos studijas tęsė pas prof. Julijū Juzeliūną. V. Švedas nemažai dešimtmečių yra atidavęs pedagoginiam darbui, dėstė muzikos teorijos dalykus. Vėlesniais metais skyrė nemažai laiko kultūros švietėjiškai veiklai: rengė autorinius koncertus-paskaitas Lietuvos miestuose ir miesteliuose, koncertų ciklą „Pro memoria“, skirtą Kauno kompozitorių kūrybai, koncertų-susitikimų ciklą „Šiuolaikinių Lietuvos kompozitorių portretai“. Visą V. Švedo simfoninės muzikos kūrybą Lietuvoje atliko Juozo Domarko ir Roberto Šerveniko diriguojamas Lietuvos valstybinis simfoninis orkestras.

Oratorija Mažvydui atminti

Gedulo ir vilties dieną, birželio 14, Vilniaus Šv. Jonų šventovėje buvo atlikta kompozitoriaus Vytauto Juozapaičio oratorija „Mažvydas“. Kompozitorius, 1996 metais koncertiniam atlikimui parengęs M. Mažvydo katekizmo giesmes, atnaujino kūrinių, pridėjo prie ankstesnių giesmių dar vieną, o instrumentuotę papildė viena neįprasta grupe – kanklių orkestru. Šiuo koncertu siekiama prisidėti prie artėjančių M. Mažvydo 450-ųjų mirties metinių (2013) ir UNESCO programos „Pasaulio atmintis“ 20 metų jubiliejaus paminėjimo.

Kultūros naktis Vilniuje

Šią neįprastą naktį Vilniaus miesto gyventojams ir svečiams miegoti neleidžia muzika, kinas, parodos, koncertai, vykstantys iki paryčių. Ne išimtis ir šiemetinė, jau šeštą kartą rengiama „Kultūros naktis“ sostinės meno įstaigose ir po atviru vasaros dangumi pasiūliusi beveik pusantro šimto įvairiausių kultūrinių renginių. Premjera sudomino Kauno „Psilikonos“ teatro naujas spektaklis *Išplėsk sielą* pagal Oscar Wilde pasaką *Žvejys ir jo siela*. „Kultūros nakties“ programoje dalyvavo užsienio šalių kultūros institutai ir ambasados; šiemet jų gretas papildė Čekijos ir Nyderlandų atstovai. Japonijos agentūra „Yukari“ supažindino su tradiciniais japonų kovos menais, šokiais, amatais, kitomis rytietiškos kultūros sritimis. Klasikinės muzikos programą parengė Lietuvos muzikos ir teatro akademija. Pirmą kartą į savo valdas „Kultūros nakties“ renginiams duris atvėrė Prezidentūra. Vidiniame jos kieme koncertavo chorai „Brevis“, „Vilnius“, vokaliniai ansambliai „Quorum“, „Voice lab“, varinių pučiamųjų, styginių bei afrikietišku būgnų kolektyvai. Daukanto aikštėje veikė naktinėtojų pamėgta šokių aikštelė. Lankytojų susidomėjimo sulaukė gausūs kino renginiai „Kinas ant žolės“ ir XX šimtmečio pradžioje Lietuvoje kūręs, lėlinės animacijos pradininku tituluojamas Vladislavo Starevičiaus filmų apžvalga, kurią parengti padėjo Prancūzų kultūros institutas. Tą naktį lankytojams duris atveria daugiau kaip 20 sostinės muziejų ir galerijų, renginius aplanko daugiau nei 100,000 žmonių. **SK**

SKAITYTOJAI PASISAKO

Reikalinga vienybė, o ne beprasmingi ginčai

Atsakymas į L. Radzevičiaus klausimą "Kas domisi Labdaros fondo korporacijos fondo veikla?" (TŽ 2012 nr. 17)

VYTAS KULNYS

Šia antrašte TŽ buvo spausdintas L. Radzevičiaus straipsnis, kuriame aprašomas 2012 m. kovo 25 d. vykęs Labdaros fondo metinis visuotinis susirinkimas. Mane, kaip šio fondo narį, tikrai domina šios organizacijos ateitis. Todėl nutariau parašyti savo nuomonę apie kai kuriuos L. Radzevičiaus teiginius.

Straipsnio autorius rašo kad "susirinkime užsiregistravo 23 Fondo nariai ir 29 Lietuvių Namų (LN) korporacijos nariai. Visiems buvo išduotos balsavimo kortelės, nes kai kurie LN nariai mano, kad jie yra automatiškai ir LF nariai. Ar tam yra teisinis pagrindas, diskutuosime vėliau". Toliau straipsnyje L. Radzevičius rašo: "Valdyba kreipėsi (prieš keletą metų, V.K.) į finansinį revizorių. Šis savo laiške, adresuotame LF pirminkui, atsakė šiais žodžiais: "It is our understanding that people become members of the Lithuanian Community Association of Toronto (LN) not the Foundation, and that LN is the only member of Labdara Foundation. Aš manau, kad tas revizorius buvo visiškai teisingas". Ką reiškia "Our understanding?" Revizorius kalba daugiskaita, vadinasi, tai yra tik bendras pareiškimas. Galima abejoti, ar buhalterijos revizorius yra korporacijos teisės žinovas. Be to, revizoriaus atlyginimas priklauso nuo valdybos. Napatiks revizoriaus pareiškimai – kitais metais jau bus kitas revizorius.

LN ir LF narių metiniame visuotiniame susirinkime 2008 m. balandžio 13 d. advokatas B. Iler, kalbėdamas apie LN ir LF narių ryšį, pareiškė "...būdami vienos asociacijos nariai automatiškai tampa kitos asociacijos nariais" – citata iš šio metinio susirinkimo protokolo. Be to, dar galima priminti, kad nuo 1977 m., kai buvo įsteigtas Labdaros fondas, LN valdyboje yra buvę arba gavę atlyginimą kaip teisiniai patarėjai keli lietuviai advokatai. Nė vienas nekėlė klausimo, ar bendra LN ir LF narystė yra neteisėta. Nekėlė to klausimo ir L. Radzevičius būdamas LN ir LF narys nuo 1987 metų. Trisdešimt metų LN ir LF rengė bendrus metinius susirinkimus, ir niekas šios veiklos nesmerkė. Ši tema

tapo svarbi ir net opi tik pastičius lietuviškus slaugos namus. Aš tikrai nesu linkęs veltis į teisinius ginčus, siūlyčiau tai palikti prityrusiems teisininkams. Mano tikslas, atsiliępant į L. Radzevičiaus straipsnio teiginius, pažvelgti į daromą žalą lietuviškai veiklai. Tai bandymas meškerioti mažo prūdelio drumstame vandenyje. Ten pagautos žuvelės gali būti ne tik negardžios, bet ir nesveikos.

Ontario provincijos *Consumer and Commercial Relations* ministerijoje 1977 m. rugpjūčio 2 d. buvo patvirtinti Labdaros fondo įstatai. Tuo laiku Toronte aš jau buvau gyvenęs kelerius metus ir kaip LN narys, dažnai tartininkaudavau LN veikloje. Teko artimiau susipažinti su tuolaikiniu garbaus atminimo LN valdybos pirm. J. Strazdu, kurio iniciatyva buvo įsteigtas Labdaros fondas.

Pagal J. Strazdo aiškiniimą buvo suprantama, kad LN nariai tampa ir LF nariais. Taip pat LF buvo įregistruotas Kanados mokesčių sistemos įstaigose Otavoje, kad LF galėtų aukotojams išduoti mokesčių atleidimo kvitus. Abejotina, ar Kanados mokesčių įstaiga būtų patvirtinusi LF šias lengvatas, jei fondo įstatai būtų neatitikę Kanados įstatymų. (Tikriausia, visi šie duomenys turėtų būti LN archyvuose).

L. Radzevičius, norėdamas įrodyti savo pranašumą teisės srityje, duoda kitą pavyzdį: "Manau, nereikia būti teisininku, kad suprastum, jog kai nuperki 'General Motors' akciją, pasidarai GM akcininku, bet ne 'Fordo' akcininku". Gaila, kad L. Radzevičiaus pateiktas alegoriškas pavyzdys šiuo atveju visiškai netinka, lyginant GM ir Fordo korporacijų finansinių, ekonominių varžybų rungtynes su LN ir LF tarpusavio ryšiais. GM ir Fordas gamina panašius gaminius. Bet kuris iš jų stengiasi sužlugdyti savo varžovą ir užimti sužlugdytos firmos rinką. Ar L. Radzevičius galvoja, kad LN ir LF yra priešai ir tarp jų vyksta nenuilstama kova? Galima pakartotinai priminti, kad LN yra Labdaros fondo steigėjai, gimdytojai ir tikrai neturi priežasties savo "kūdikio" žudyti. Gal yra didesnė galimybė, kad kas nors norėtų žlugdyti Lietuvių Namus? Per metinį Prisiškė-

limo parapijos susirinkimą 2012 m. balandžio 1 d. klebonas J.M. Žukauskas, OFM, pareiškė: "Mūsų parapija bendrauja su visomis ankstyvesnės kartos įsteigtomis organizacijomis, ypač Lietuvių Namais" (citata iš atminties). Prisiškėlimo parapijos klebonas dar tik antri metai Toronte, tačiau jau aiškiai vertina visų lietuvių organizacijų ir jų narių bendravimo reikšmę ir būtinumą. Linkėčiau to paties supratimo ir L. Radzevičiui.

Norėčiau paliesti šią kam opią temą iš kitos pusės, pabrėždamas tai, kas buvo padaryta glaudžiai dirbant kartu. Skaičiai gana įspūdingi: įsigyta nekilnojamosios nuosavybės bent už 6 mln. dol. LN iniciatyva pastatyti 105 butų "Vilniaus rūmai", (dabar vertė bent 10 mln. dol.), lietuvių slaugos namai irgi panašios vertės. Nuo 1973 m. iki dabar lietuviai tarnautojai uždirbo bent 4 mln. dol. Visa tai sudaro apie 30 mln. dol. Visas, išskyrus tautiečių suaukotas 1.5 mln. dol. lietuviškiems slaugos namams, yra sukaupta ne iš lietuvių kišenės ir jų sunkiai uždirbtų lėšų. Per tą laikotarpį Lietuvių Namai, lietuviams pigiau nuomodami sales, skirdami pašalpas, parėmė lietuvišką veiklą bent 1 mln. dol. Šiais darbais gali didžiulis LN, LF nariai ir visi Toronto bei Kanados lietuviai. Paliekame ateities kartoms didelį turtą. Vargu, ar rasime Kanadoje ar net JAV kitą lietuvišką instituciją, kuri tiek savo iniciatyva, darbais ir idėjomis prisidėjo prie lietuviškos veiklos finansinės gerovės kėlimo.

L. Radzevičiui galėčiau pasiūlyti, užuot kariavus su LN, išsamiau susipažinti su ankstyvesne šios organizacijos veikla. Tada, panaudojus savo patirtį bei energiją, pastatyti dar vienus "Vilniaus rūmus" arba net antrus slaugos namus. Ontario provincija skiria lėšas šiems projektams, reikia tik sumanių organizatorių joms panaudoti. Lengvai būtų užpildomi ir antri slaugos namai ir senjorų apartamentai.

Verta atkreipti dėmesį į L. Radzevičiaus siūlomą naują Labdaros fondo nario mokesčių. Planuojant ir vykdamas slaugos namų statybą, daug laiko ir pastangų buvo skirta lėšų rinkliavoms.

Nukelta į 10-tą psl.

Savings • Mortgages
GICs • Investments
Wealth Management

PARAMA

Like a bank – except for all the fees

TAUPOMOJI SĄSKAITA

"TFSA" (Neapmokestinama taupomoji sąskaita)

Kasdieninių kintamųjų palūkanų	2.00%
1 metų	1.80%
2 metų	2.00%
3 metų	2.30%
4 metų	2.40%
5 metų	2.70%

INVESTICINĖ SĄSKAITA

"GIC" INDELIJAI
(Pelno padalinimas netaikomas)

1 metų	1.80%
2 metų	1.90%
3 metų	2.20%
4 metų	2.25%
5 metų	2.50%
1 metų iškeičiamas	1.55%
1 metų JAV dolerių	0.60%

KASDIENINIŲ PALŪKANŲ TAUPOMOJI SĄSKAITA 1.35%

"PLANAS 24" Kasdieninių palūkanų čekių / taupomoji

Balansas: \$0 – \$4,999.99	0.025%
\$5,000.00 – \$9,999.99	0.100%
\$10,000.00 – \$24,999.99	0.150%
\$25,000.00 – \$59,999.99	0.250%
Virš \$60,000.00	0.500%

PLANAS 24

Aukštesni
nuošičiai ir
nemokami čekių
patarnavimai

JAV DOLERIŲ KASDIENINIŲ PALŪKANŲ 0.20%

PASKOLŲ NUOŠIMČIAI

NEKILNOJAMO TURTO PASKOLOS

Atviras, kintamųjų palūkanų	3.25%
Uždarytas, kintamųjų palūkanų	2.95%
1 metų	3.00%
2 metų	3.25%
3 metų	3.35%
4 metų	3.35%
5 metų	3.60%

Komerinės kredito paskolos suteikiamos pagal pareikalavimą

Visi pateikti nuošičiai gali būti keičiami be įspėjimo

TERMINUOTI INDELIJAI

30–89 dienų	0.40%
90–179 dienų	0.50%
180–269 dienų	0.60%
270–364 dienų	0.60%
1 metų	1.10%
2 metų	1.25%
3 metų	1.60%
4 metų	1.80%
5 metų	2.10%

Iškeičiami prieš terminą mažesniais nuošičiais

PENSIJŲ FONDAI

Kasdieninių kintamųjų palūkanų	1.45%
1 metų	1.80%
2 metų	2.00%
3 metų	2.30%
4 metų	2.40%
5 metų	2.70%

RIBOTAS KREDITAS SU NEKILNOJAMO TURTO UŽSTATU 3.75% ir aukščiau

ASMENINĖS PASKOLOS 5.50% ir aukščiau

ASMENINIS RIBOTAS KREDITAS 7.0% ir aukščiau

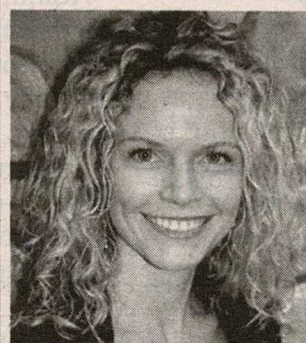
PARAMA

www.parama.ca

LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS PARAMA

Palankūs nuošičiai. Malonus ir sąžiningas asmeninis patarnavimas.
2975 Bloor W | 416-207-9239 | Pirm-trec 9-3.30 | Ketv-penk 9-8 | Šešt 9-1
1573 Bloor W | 416-532-1149 | Pirm-trec 9-3.30 | Ketv 9-6 | Penk 9-3.30 | Šešt uždaryta

AKTYVAI per \$200,000,000

☺ RTODONTĖ

Dr. Skaistė Našlėnaitė
D.D.S., M.Sc., Ortho. Dip., FRCD (C)

Royal York Orthodontics
3029 Bloor Street West
(prie naujos PARAMOS)
Toronto ON, M8W 1C5
Tel. (416) 207-0885

www.RoyalYorkOrtho.com

Kviečiame mažus ir didelius!

NEKROLOGAS

Mirė žurnalistas Petras Petrutis

Antradienį, birželio 5, eidamas 89 metus Čikagoje mirė JAV lietuvių žurnalistas, Čikagos lietuvių radijo valandėlės "Margutis" ilgametis redaktorius ir laidų vedėjas a.a. Petras Petrutis. Gimė 1924 m. Panevėžyje, karo metais pasitraukė į Vokietiją. Karui pasibaigus emigravo į Kanadą, vėliau persikėlė į JAV. Tris dešimtmečius Petrutis buvo Čikagos lietuvių balsas, kasdien pranešinėjęs paskiausias lietuvių ir pasaulio naujienas. Į radijo darbą jis įsijungė 1964 m., pradžioje kaip sporto apžvalgininkas, ilgainiui kaip naujienų rengėjas ir laidų vedėjas.

Tragiškai žuvus "Margučio" vadovams Lilijai Vanagaitienei ir poetui Algimantui Mackui, Petrutis tapo nuolatinis bendradarbiu, o netrukus – laidų redaktoriumi ir vedėju. Šiose pareigose dirbo 31 metus iki 1997 m., užtikrindamas tęstinumą laidų, kurias 1928 m. pradėjo kompozitorius Antanas Vanagaitis. Petrutis taip pat pasižymėjo išskirtine kultūrine veikla, suorganizavo keliasdešimt Lietuvos ir išeivijos lietuvių dainininkų koncertų. Petrutis buvo Pabaltiečių sporto federacijos pirmininkas, 1959 m. Amerikos lietuvių krepšinio rinktinės išvykos į Australiją sumanytojas ir vienas organizatorių. Rinktinė žaidė 17 rungtynių, kurių 12 laimė-

jo. Po penkerių metų Petrutis padėjo organizuoti Amerikos lietuvių rinktinės kelionę į Australiją, kur krepšininkai laimėjo 24 iš 25 susitikimų, iškovojo pergalę prieš Australijos olimpinę rinktinę. Grįžę į Šiaurės Ameriką, krepšininkai draugiškose rungtynėse nugalėjo Kanados olimpinę komandą.

Gyvendamas Vakarų Vokietijoje, Petrutis parengė ir išleido karo pabėgėlių *Lietuvių kalendorių* (1946), o persikėlęs į JAV sudarė knygą *Mūsų šokiai* (1963). Daug metų buvo Lietuvių žurnalistų sąjungos centro valdybos narys, bendradarbiavo JAV lietuvių laikraščiuose *Draugas*, *Dirva*, *Darbininkas*, Kanados *Tėviškės žiburiai*, *Amerikos lietuvių radijo* bendradarbis (vad. Anatolijus Šlutas). Jis buvo Čikagoje veikiančio Lituanistikos tyrimo ir studijų centro darbuotojas, valdybos narys.

2008 metais už nuopelnus Lietuvai ir už Lietuvos vardo garsinimą apdovanotas Lietuvos didžiojo kunigaikščio Gedimino ordino Karininko kryžiumi. Petras Petrutis palaidotas Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse Čikagoje. Lietuvoje gyvena velionies sesuo Birutė Jasiukaitienė ir sūnėnas Raimundas Jasiukaitis.

Ramunė K., Čikaga

Labdaros ir paramos fondas "Sūduvos ateitis"

Dėl aukų kun. Juozo Montvilos atminimo įamžinimui

2012 m. balandžio 15 d. sukako 100 metų, kai 1912 metais "Titaniko" laivo tragedija nusinešė Sūduvos krašto šviesuolio – kunigo Juozo Montvilos gyvybę. Jeigu ne ši tragedija, šiandien mes šią asmenybę minėtume greta Jono Basanavičiaus, Vinco Kudirkos, Jono Kriaučiūno ir kitų tautiškumo žadintojų bei lietuviško žodžio puoselėtojų. Šis kunigas 1910-1911 m. tarnavo vikaru Liubavo parapijoje, kuri buvo sudėtinga dėl tautinių skirtumų ir nesantaikos tarp sulenkėjusių lietuvių, kurie save vadino lenkais, ir lietuvių. Pamaldos vykdavo lenkų kalba. Jaunas, tautiškai nusiteikęs vikaras ne tik pradėjo lietuviškai sakyti pamokslus, lietuvių kalba atlikinėti krikšto bei kitas apeigas, bet ir lietuviškai mokė Liubavo vaikus katekizmo, kartu su savo bendrakursiu Vincu Dumčiumi įkūrė draugiją "Žibury", atnaujino parapijos knygyną. Tokia kunigo veikla nepatiko tuometinei carinei valdžiai, jam buvo uždrausta aukoti Mišias, sakyti pamokslus, laidoti mirusius. J. Montvila buvo paskirtas Seinų katedros rezidentu. Darbštus kunigas tada pradėjo dirbti "Šaltinio", "Spindulio" ir "Vadovo" spaustuose. Tačiau, negaudamas kunigo darbo savame krašte, nusprendė plaukti į Ameriką, kur jam buvo numatyta lietuviška parapija.

"Titaniko" tragedija atskleidė dar vieną šio kilnaus žmogaus savybę – pasiaukojimą ir pasišventimą tarnauti Dievui ir žmogui iki paskutinio atodūso. Po laivo susidūrimo su ledkalniu, jaunas, vos 27 metų sulaukęs vyras atsisakė jam skirtos vietos gelbėjimosi valtyje, išgelbėdamas gyvybę kitam, visai nepažįstamam žmogui, ir žuvo kartu su pusantrą tūkstančio žmonių. Pasak liudininkų, iki paskuti-

nės akimirkos, neišvengiamos mirties akivaizdoje rūpinosi kitais: klausė išpažinčių, teikė paskutinio patepimo Sakramentą, guodė ir ramino skęstančiuosius tomis kalbomis, kurias mokėjo: lenkų, rusų ir vokiečių. Dėl šio jo žygdarbio kunigo artimieji yra pradėję paskelbimo palaimintuoju procesą.

Labdaros ir paramos fondas "Sūduvos ateitis" rūpinasi deramu jo pagerbimu ir atminimo įamžinimu. Balandžio 19 d. surengta konferencija Marijampolėje "Lietuvius kunigas Juozas Montvila – mūsų tautos pasididžiavimas ir pavyzdys...".

Rugsėjo mėnesį Marijampolės savivaldybės Nendriškių kaime bus pastatytas atminimo akmuo, kuriame lietuvių ir anglų kalbomis bus aprašytas jo pasiaukojimo skęstančiame laive žygdarbis. Kalvarijos savivaldybėje, Liubavo, prie buvusios šventovės pamatų, bus pastatytas koplytstulpis. Liepos 22 d. organizuojamas ir koplytstulpio pašventinimas. Organizatoriams labai svarbu, kad šis renginys vyktų tautine patriotine dvasia. Mišių eucharistija vyks lauke, senosios šventovės vietoje, po to bus šventinamas dievdirbio Raimundo Blažaičio sukurtas koplytstulpis, o po jo – koncertas bei šventė renginio dalyviams.

Atminimo įamžinimo, paminklų pastatymo ir renginių biudžetas siekia 12,000 litų, todėl prašome visus geros valios žmones prisidėti prie šio šviesaus žmogaus atminimo įamžinimo.

Birutė Kažemėkaitė, Fondo direktorė
Vasario 16-osios g. 4-1, LT-68299 Marijampolė
Tel. +370 686 35398 el.paštas: suduvos.ateitis@gmail.com; www.suduvosateitis.lt

Įmonės kodas: 302706740
A/S AB "Swedbank" LT057300010130170959

Reikalinga vienybė...

Atkelta iš 9-to psl.

Dosniai aukojo visi tautiečiai, ypač LN nariai. Yra šeimų ir asmenų, aukojusių po 10,000 dol. ir daugiau. Asmenys, skirdami dosnias aukas, labai dažnai LN nariais įrašydavo savo jaunąsias atžalas, kurių daugelis šiuo metu jau yra subrendę ir dalyvauja lietuviškoje veikloje. Galiu duoti vieną pavyzdį. Du tėvai, du vaikai, vienas vaikas, visi 5 asmenys yra LN ir LF nariai, veiklūs lietuviškame gyvenime. Tėvai slaugos namų statybai aukojo 1,000 dol. Reiškia, vidutiniškai vieno šeimos nario auka yra 200 dol. Pagal naują L. Radzevičiaus pasiūlymą visi buvę, kad ir ilgamečiai LN-LF nariai priva-

lėtų mokėti naują nario mokestį, dar 100 dol.? Tėvai, palankiai rėmę lietuviškus slaugos namus lėšomis, jų vaikai ar vaikaičiai, vėliau tapę LN-LF nariais, bus ir ateityje reikalingi. Šie dvigubi mokesčiai nepadės surinkti daugiau lėšų, tik atneš daugiau žalos nei naudos.

Baigiant geranoriškai norėčiau pasiūlyti, kad L. Radzevičius daugiau pasitarnautų lietuviškai išeivijos veiklai, atidžiai panagrinėdamas praecities lietuviškos veiklos patirtį ir patardamas, kaip galima sklandžiau tarpusavyje bendradarbiauti, bet ne skaldydamas ir drumsdamas lietuvių išeivijos gyvenimą.

ATLIEKAME visus vidaus ir išorės remonto darbus. Dažome, dedame grindis, plyteles. Mūrininko darbai – plytos, akmuo. Skambinti Vytautui tel. 905 272-2016 arba 647-400-1153 (cell).

SU ŠTURMU

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ
LĖKTUVU arba LAIVU

905•271•8781

PETRAS ŠTURMAS

Paėmimas iš namų pagal susitarimą iš Toronto, Hamiltono, Niagara Falls, Londono, Wasaga Beach apylinkių

ROCK OF EUROPE INC.
GRANITO PAMINKLAI, BRONZOS LENTOS

AUKŠTOS KOKYBĖS DARBAS
GERIAUSIOS RŪŠIES GRANITAS
PROFESIONALUS PATARNAVIMAS
RAŠTIŠKA GARANTIJA

(416) 232-1250
83 Six Point Road
(į pietus nuo Bloor, netoli Islington)
Toronto, ON M8Z 2X3

DR. STASYS DUBICKAS
DANTŲ GYDYTOJAS

398 Guelph Line, Burlington
(tarp QEW ir Lakeshore Rd.)
Privati AUTO-AIKŠTĖ ("parking")

(905) 333-5553

TEIRAUKITĖS PAS MUS!
affiliated

RIČARDAS ir RIMA DREŠERIAI
Affiliated Insurance Management Inc.

- ▶ visos draudimo paslaugos – namų, automobilio, komercinės, gyvybės
- ▶ konkurencinės kainos – pritaikysime planą Jūsų reikmėms
- ▶ dėmesingas patarnavimas, lietuviškai arba angliškai

905-845-4201 • 1-888-384-4444
www.affiliatedinsurance.ca • rickd@affiliatedinsurance.ca
344 Lakeshore Road E., P.O. Box 325, Oakville, ON L6J 5A2

Paskatinkime vienas kitą kasdien

Atkelta iš 7-to psl.

Yra sudėtingas ir didelis pasiekimas priėti ir prie kitų bendrovių vadovų, profesionališkai pristatyti savo organizaciją ir norimų aukų tikslus. Tai yra specialus darbas, užimantis daug laiko ir pastangų, kaip ir prašant valdžios ar kitų institucijų paramos bei aukų. Be jų mūsiškių institucijų ateities vaizdas yra gan niūrus.

Labdaros slaugos namų dešimtmečio jubiliejaus proga adv. Algio Pacevičiaus – Pace Law Firm, “deimantinis” mecenatas, suteikė \$20,000. Lietuvių kredito kooperatyvas “Parama” aukojo \$10,000 ir vyną prie vakarienių. Priskelimo kredito kooperatyvas ir Eden Oak (Romas Kartavičius) aukojo po \$5,000; po \$2500 aukojo Toronto Lietuvių Namai, Lietuvių kredito kooperatyvas “Talka” ir High Park Physiotherapy Sports Medicine (Evelyn Brett). Prie vakaro išlaidų, šalia asmeniškų aukų, bilietų ar mecenatų kategorijos apmokėjimo, po \$1000 prisidėjo LG Wine Imports, Nova Services Group Inc., Assured Care Consulting Inc., Smith Monument Company Ltd.,

Labdaros fondo pirmininkė Gražina Laurinaitytė
Ntr. D. Puterienės

Ritai Grybienei, Tadui Gurevičiui, Ed Kurak, Audrai Batūrai, Dainai ir Romui Puteriams (“Photovisions”) ir Audrai Širvinskienei (Time Press Litho Ltd.) už suteiktas paslaugas.

Sklandžiai ir sumaniai surengto pokylio pasisekimas parodė dalyviams vieningo darbo akivaizdžius rezultatus siekiant puikaus ir rimto tikslo.

Royal LePage (Lina Kuliavienė), Complete Purchasing Services Inc., Medical Mart, Ital Florist ir BPA Benefit Plan Administrators Ltd., o Danutė ir Gedas Sakai buvo kokteilių “martini hour” mecenatai, dr. M. Valadka – Medicine Professional Corp. apmokėjo svečių dovanėlių maišus.

Rengėjai ypatingai dėkingi Labdaros administratoriui Eric Harela,

Kanados Lietuvių Lithuanian Canadian Fondas Foundation

1 Resurrection Rd, Toronto ON, M9A 5G1
Tel. 416-239-9889

www.klfondas.org
klfondas@on.aibn.com

Per 49 metus Jūsų sutelktas 5.09 mln. dol. Fondo pagrindinis kapitalas davė 3.90 mln. dol. pilno skirstymui lietuvių bei išlaikyti Kanadoje, humanitarinei pagalbai Lietuvoje bei stipendijoms lietuvių studentams.

Tapkime Kanados lietuvių fondo nariais!
Remkime lietuviybės veiklą ir išlaikymą!
Prisiminkime savo Fondą gyvybės draudimuose bei savo testamentuose.

Raštinės darbo valandos: pirmad. ir trečiad. nuo 10 v.r. iki 4 v.p.p.
Įrašams išrašome pakvitavimus sumažinimui pajamų mokesčiams.

Vasaros festivaliai Lietuvoje

G. Rinkevičiaus vadovaujamas Lietuvos valstybinis simfoninis orkestras pradeda vasaros koncertų ciklą Vilniaus Parodų rūmų kieme, dalyvauja Pažaislio festivalio programoje. Muzikos ir meno renginiai vyksta ir kituose Lietuvos miestuose. Klaipėdoje skamba džiaz muzika, Užutrakio dvare surengtas kamerinės muzikos festivalis, skirtas įžymaus violončelininko Ms. Rostropovičiaus atminimui. Jurbarke, Panemunės dvare, lankytojus kvietė meno ir muzikos šventė “Pilies aidai”. Kauno Dainų slėnyje vykusio tradicinė dainų ir šokių šventė “Graži tu, mano brangi Tėvyne...” buvo skirta Maironio 150-osios gimimo metinėms.

Vasaros muzikos koncertuose netrūksta atlikėjų, atvykusių iš svetur. Tarp jų pasisekimo sulaukė V. Fedosejevo vadovaujamas Maskvos Didysis akademinis P. Čaikovskio orkestras. Kartu su pianiste M. Rubackyte Vilniaus festivalio pirmajame koncerte jie atliko P. Čaikovskio kūrinius.

Inf.

ROYAL LEPAGE

Namą ar butą perkant, parduodant Jums sąžiningai patarnaus ir patars

DAIVA DALINDA

B.A. broker

Įstaigos – 416-236-1871
Namų – 416-763-7297

Tinklapis: www.dalindateam.com

NEMOKAMAS ĮKAINAVIMAS. PO 30 METŲ PATIRTIES, PADĖKOJANT LIETUVIAMS, SPECIALI NUOLAIDA

DABAR YRA GERA PROGA PARDUOTI namą/condo, kai yra aukščiausios kainos ir GERIAUSIA PIRKTI, kai ipotekos (morgičių) nuosimčiai labai žemi. *Prizadu gerą patarnavimą.*

SKAMBINTI

TEODORUI STANULIUI, B.A. broker

RE/MAX WEST REALTY tiesiog 416-879-4937
ar į namus 416-231-4937

FOUR SEASONS REALTY LIMITED Brokerage,

67 First Street Collingwood, Ontario L9Y 1A2

Parduodant, perkant ar tik dėl informacijos apie namus, vasarnamius, ūkius, žemes Wasagos, Staynerio Thornbury, The Blue Mountains ir Collingwoodo apylinkėse kreipkitės į

Angelė Šalvaitė, B.A., Broker

pirkimo ir pardavimo atstovė.
Ji mielai jums patarnaus.

705-446-6428

705-445-8500 ext 247

Elektroninis paštas: angiesalvaitis@rogers.com

KRETINGA

Est. 1982

WORK WEEKEND

JUNE 22 - 24

This is the main work weekend prior to the government inspection and we encourage everyone to dedicate time in preparation for the opening of camp. You're welcome to spend the night and meals will be provided. Bring your family and friends – there's plenty of work for everyone!

ALL COUNSELORS ARE REQUIRED TO ATTEND

XIV Lietuvos Tautinių Šokių Šventė

BOSTON   LIEPOS 1 D.

TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENTĖ *sekm., liepos 1, 2 v.p.p.*
Agganis Arena, 925 Commonwealth Ave., Boston
Bilietai perkami, nurodant "XIV Lithuanian Folk Dance Festival"
www.agganisarena.com • Ticketmaster tel. 800-745-3000

ŠVENTĖS RENGINIAI IR BANKETAS *penkt. VI.29 - sekm. VII.1*
Sheraton Boston Hotel, 39 Dalton St., Boston
Bilietus raginame užsisakyti kuo greičiau per šventės tinklalapį!
Galite kreiptis tel. 781-784-8491

Dėl platesnės informacijos aplankykite www.sokiusvente2012.org

Lietuvos keliu – su Maironio poezija

Gegužės 27 d. Toronto Lietuvių Namuose visuomeninės veiklos komisija surengė literatūros popietę “Paimsme arklą, knygą, lyrą...”. Simboliška, kad literatūros renginį, skirtą poeto Maironio atminimui, pradėjo jo vardu pavadintos Toronto lietuvių mokyklos moksleiviai. Įvairaus amžiaus ir įvairių klasių moksleiviai, mokyklinio Maironio eilių skaitymo konkurso laimėtojai, pasikeisdami skaitė šio poeto eilėraščius. Klausytojai nuoširdžiai plojo ne tik jauniems skaitovams, bet ir programos vadovei mkt. R. Žemaitytei-De Iulijai, tėveliams, padėjusiems išmokyti eilėraščių ar poemų ištraukas. Tai geriausias paliudijimas, kad Maironio poezija nelieka tik vadovėliuose, ji gyva ir mums reikalinga.

Mokytoja R. Žemaitytė-De Iulijai susirinkusiems pasakojimais ir nuotraukomis priminė, kaip visiems laikams į lietuvių literatūros ir tautos saviraiškos istoriją atėjo ši tauri asmenybė. Nelengvai

derindamas dvasininko tarnybą ir literatūrinę veiklą, Maironis perėmė ir tęsė savo pirmtakų ir mokytojų S. Daukanto, A. Baranausko, M. Valančiaus kūrybinę ir švietėjišką veiklą. Poetas, skelbdamas meilę Tėvynei, jos praeičiai, tėvynainius kvietė dirbti jos labui, bet ne valdžios ar materialinių gėrybių troškimui. Lietuva Maironio poezijoje kaip Dievo duota lemtis, reikalaujanti ir beatodairiškos meilės, ir nesavanaudės aukos, pasididžiavimo ir pareigos supratimo. Parašyti klasikinė eilėdara Maironio eilėraščiai, poemos prabyla į mus gerai pažįstamais Lietuvos vaizdais ar istoriniais motyvais, dėl vidinio ritmo jie gerai įsimenami, ne vienas yra tapęs daina. Ir šios popietės pabaigoje labai derėjo V. Ramanausko grupės (dainininkė J. Gudelytė, smuikininkė A. Balytaitė, A. Vaičiūnas ir V. Vaičiūnas) atliktos dainos pagal Maironio eilėraščius “Pavasario balsai” ir “Trakų pilis”.

Sigina Katkauskaitė

Ar pastebėjote, kad...

(Iš to paties pavadinimo knygos)

- Kai kurie žmonės niekada negirdi, ką jūs sakote jiems, bet visada išgiršta, ką sakote kitiems.
- Demokratija – tai toks dalykas, kai kalbama, ką tik norima, o daroma tai, kas liepiama.

- Politikai yra tokie žmonės, kurie du kartus pagalvoja prieš nieko nepasakydami.
- Kai eini ieškoti darbo, svarbu, ne ką tu moki, bet ką pažįsti.
- Kai mes persišaldome, daug gerų patarimų gauname iš pažįstamų.

Liudas Stankevičius, Montreal

